

Skonsolidowany raport kwartalny grupy Apator za trzy kwartały 2016 roku

Spis treści

1. Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na euro) przedstawiające dane narastająco za wszystkie pełne kwartały danego i poprzedniego roku obrotowego.....	3
2. Informacje ogólne	3
3. Skonsolidowane sprawozdanie grupy Apator	7
4. Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości	22
5. Analiza tendencji rynkowych	30
6. Wyniki finansowe	38
7. Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w I-III kwartałach 2016 roku	43
8. Wskazanie czynników, które w ocenie Zarządu będą miały wpływ na przyszłe wyniki grupy Apator	43
9. Ryzyka dotyczące działalności grupy Apator	45
10. Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje.....	50
11. Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej	53
12. Transakcje z jednostkami powiązаныmi	54
13. Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator	54
14. Dywidenda	56
15. Podsumowanie.....	57
16. Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA	58

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

1. Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na euro) przedstawiające dane narastająco za wszystkie pełne kwartały danego i poprzedniego roku obrotowego

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	w tys. zł/ in thousands of PLN		w tys. eur/ in thousands of EUR	
	bieżący okres/ current period	poprzedni okres/ previous period	bieżący okres/ current period	poprzedni okres/ previous period
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	III kwartały 2016/ III Qs 2016	III kwartały 2015/ III Qs 2015	III kwartały 2016/ III Qs 2016	III kwartały 2015/ III Qs 2015
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów / Sales revenues of products, goods and materials	628 149	556 092	143 781	133 724
Zysk (strata) z działalności operacyjnej / Profit (loss) from operating activity	50 945	60 807	11 661	14 622
EBITDA	76 975	83 944	17 619	20 186
Zysk (strata) brutto / Gross profit (loss)	45 979	61 416	10 524	14 769
Zysk (strata) netto / Net profit (loss)	36 233	49 452	8 294	11 892
Zysk (strata) netto przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej Grupy/ Net profit (loss) for shareholders of parent entity in Grupa Apator	34 041	47 547	7 792	11 434
Zysk (strata) netto przypadająca udziałom niesprawnym kontrolni/ Net profit (loss) for non-controlling interest	2 192	1 905	502	458
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares	29 507 028	29 507 028	29 507 028	29 507 028
Zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą [zł/ akcję]/ Net profit (loss) per ordinary share [PLN/ share]:	1,15	1,61	0,26	0,39
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej/ Cash flows from operating activity	24 385	35 127	5 655	8 287
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej/ Cash flows from investing activity	(33 011)	(47 321)	(7 656)	(11 164)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej/ Cash flows from financing activity	(16 344)	(23 839)	(3 790)	(5 624)
Przepływy pieniężne razem/ Total cash flows	(24 970)	(36 033)	(5 791)	(8 501)
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	30.09.2016	2015 rok	30.09.2016	2015 rok
Aktywa razem/ Total assets	831 043	794 267	192 728	186 382
Aktywa trwałe/ Fixed assets	434 856	430 329	100 848	100 981
Aktywa obrotowe/ Current assets	396 187	363 938	91 880	85 401
Kapitał własny z udziałami niesprawnymi kontrolni/ Equity with non-controlling interest	435 264	420 958	100 942	98 782
Udziały niesprawnie kontrolni/ Non-controlling interest	5 422	4 676	1 257	1 097
Kapitał akcyjny/ Share capital	3 311	3 311	768	777
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	114 881	133 850	26 642	31 409

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sprawozdanie statement	skonsolidowane/ Consolidated	financial	30.09.2016	2015 rok	30.09.2016	2015 rok
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ and provisions			280 898	239 459	65 143	56 191
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares			29 507 028	29 507 028	29 507 028	29 507 028
Wartość księgowa netto na jedną akcję zwykłą [zł/ value per ordinary share [PLN/ share]:			14,75	14,27	3,42	3,35

2. Informacje ogólne

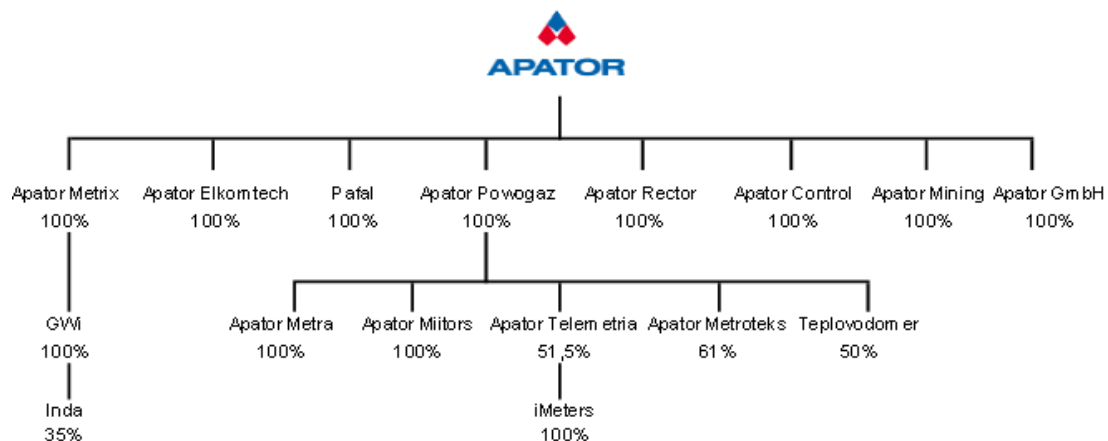
2.1. Organizacja grupy Apator

Apator SA jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej Apator. Na dzień sprawozdawczy w skład grupy wchodzi 17 podmiotów.

Spółki grupy Apator skupiają swoją działalność w obrębie przemysłu elektromaszynowego, a ich działalność koncentruje się na produkcji i sprzedaży przyrządów pomiarowych, aparatury kontrolno-pomiarowej, rozdzielczej i sterowniczej, systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych, zapewniających możliwość zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej w pełnym zakresie napięć oraz urządzeń odczytujących i transmitujących dane.

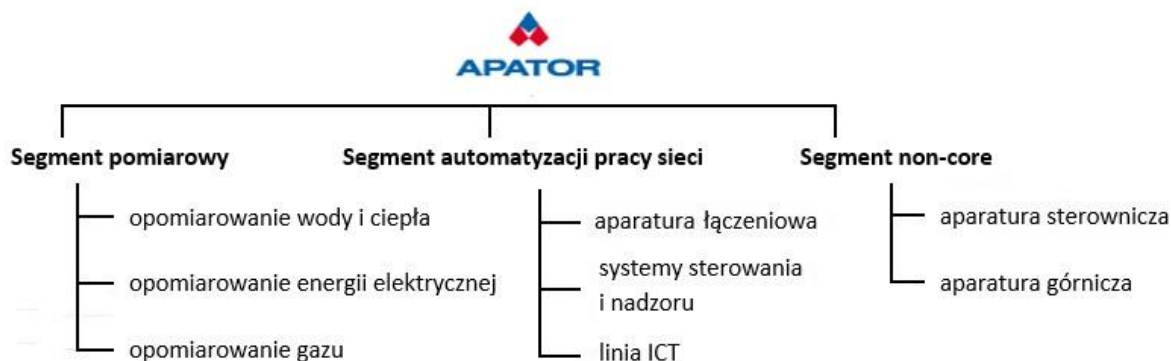
2.2. Skład grupy Apator i jej segmenty biznesowe

Poniżej przedstawiono skład grupy Apator oraz jednostki stowarzyszone i współzależne na dzień 30 września 2016 r.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Spółki grupy Apator działają w następujących segmentach oraz liniach biznesowych:

Do grupy należą następujące jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio) objęte konsolidacją metodą pełną:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Pomiarowy	Opomiarowanie energii elektrycznej	FAP Pafal SA	Świdnica	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Opomiarowanie wody i ciepła	Apator Powogaz SA	Poznań	100%	Spółka zależna od Apator SA
		Apator Metra s. r. o.	Sumperk (Czechy)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
		Apator Miitors ApS	Aarhus (Dania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		iMeters sp. z o.o.	Gdańsk	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Telemetry SA
		TOV Apator Metroteks	Kijów (Ukraina)	61%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		Apator Telemetry Sp. z o. o.	Słupsk	51,5%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
	Opomiarowanie gazu	Apator Metrix SA	Tczew	100%	Spółka zależna od Apator SA
		GWi Ltd.	Coventry (Wielka Brytania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Metrix SA Udział pośredni przez Apator Metrix SA

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
	Opomiarowanie energii elektrycznej i gazu	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Automatyzacji pracy sieci	ICT	Apator Rector Sp. z o. o.	Zielona Góra	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Systemy sterowania i nadzoru	Apator Elkomtech SA	Łódź	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Linia łączeniowa	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Non-core	Linia górnicza	Apator Mining Sp. z o. o.	Katowice	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Linia sterownicza	Apator Control Sp. z o. o.	Toruń	100%	Spółka zależna od Apator SA

oraz następujące jednostki wspólnie kontrolowane wyceniane z zastosowaniem metody praw własności:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Pomiarowy	Opomiarowanie wody i ciepła	ZAO Teplovodomer	Mytishi (Rosja)	50%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
	Opomiarowanie gazu	INDA d.o.o.	Lublana (Słowenia)	35%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Metrix SA

2.3. Zmiany w organizacji grupy Apator w I-III kwartałach 2016 roku

W dniu 29 marca 2016 roku zlikwidowana została spółka wspólnie kontrolowana OOO Apator Electro z siedzibą w Moskwie (wniosek o likwidację złożono w dniu 24 grudnia 2015 roku).

Ponadto nie nastąpiły zmiany w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej emitenta, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności. Nie zmieniła się również wysokość zaangażowania kapitałowego w poszczególnych spółkach.

Natomiast w ramach nowego sposobu zarządzania grupą kapitałową została wprowadzona unia personalna - Członek Zarządu Apator SA – Pan Piotr Dobrowolski jest jednocześnie Prezesem spółki Apator Elkomtech SA i liderem całego segmentu automatyzacji pracy sieci.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3. Skonsolidowane sprawozdanie grupy Apator

Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe za trzeci kwartał 2016 roku zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR / MSSF) i związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (tekst jednolity: Dz. U. 2014, poz. 133).

Śródroczne sprawozdania finansowe (skonsolidowane i jednostkowe podmiotu dominującego) za trzeci kwartał zakończony 30 września 2016 roku zostały sporządzone zgodnie z MSR 34 (Śródroczna sprawozdawczość finansowa). Śródroczne sprawozdania finansowe nie obejmują wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem grupy na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Aktywa trwałe/ Fixed assets	434 856	430 329
Wartości niematerialne/ Intangible assets	80 869	76 085
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of related entities	122 283	122 685
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	181 883	184 187
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	1 638	1 633
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych konsolidowane metodą praw własności/ Investments in associated entities consolidated by equity method	1 930	2 569
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	132	2
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	132	2
Należności długoterminowe/ Long -term receivables	7 197	7 387
- od pozostałych jednostek/ from other entities	7 197	7 387
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Long-term prepayments	38	62
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	38 886	35 719
Aktywa obrotowe/ Current assets	396 187	363 938
Zapasy/ Inventories	165 608	126 684
Należności handlowe/ Trade receivables	169 449	150 023
- od jednostek powiązanych/ from related entities	5 566	1 448
- od pozostałych jednostek/ from other entities	163 883	148 575
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Current tax assets	2 395	1 883
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	12 130	8 363
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	23 305	30 487
- od pozostałych jednostek/ from other entities	23 305	30 487
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	1 280	1 124
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	1 280	1 124
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	17 414	42 384
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	4 606	2 990
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	831 043	794 267

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Kapitał własny/ Equity	435 264	420 958
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	429 842	416 282
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	357 783	318 398
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	(58)	(58)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	(2 745)	(2 986)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	71 551	97 617
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych/ undistributed result from previous years	37 510	46 367
- wynik bieżącego okresu/ result of current period	34 041	60 102
- odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)	-	(8 852)
Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	5 422	4 676
Zobowiązania/ Liabilities	395 779	373 309
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	114 881	133 850
Długoterminowe kredyty i pożyczki/ Long-term loans and borrowings	72 070	82 581
- od pozostałych jednostek/ from other entities	72 070	82 581
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	25 583	34 539
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	25 583	34 539
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred income tax liabilities	8 271	7 996
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	8 329	8 343
Pozostałe rezerwy długoterminowe/ Other long-term provisions	628	391
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	280 898	239 459
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	134 500	112 007
- od pozostałych jednostek/ from other entities	134 500	112 007
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	91 569	66 148
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	44	4
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	91 525	66 144
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Current tax liabilities	2 613	2 799
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	10 916	14 492
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	20 198	28 943
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	-	88
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	20 198	28 855

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	12 181	10 733
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	8 921	4 337
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	831 043	794 267

3.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) grupy Apator

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Należności warunkowe/ Contingent receivables	514	814
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	514	814
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	75 428	117 746
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	66 011	108 331
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanych/ due to guaranties and warranties granted to related entities	66 011	97 081
- inne/ other	-	11 250
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	9 417	9 415
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guaranties and warranties granted	9 417	9 415
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	290 108	266 986
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	8 541	8 250
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	111 221	132 884
Hipoteka kaucyjna/ Bail mortgage	23 500	37 098
Zabezpieczenie na majątku/ Pledge on assets	120 335	48 186
Cesja wierzytelności/ Assignment of receivables	-	17 974
Weksle in blanco/ Blank bills of exchange	26 394	22 477
Inne- hipoteka przymusowa/ Compulsory mortgage	117	117
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	366 050	385 546

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Ponadto, grupa posiada ustanowione następujące zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

- zabezpieczenie spłaty kredytu długoterminowego zastawem rejestrowym na 14.005 akcjach Apator Elkomtech S.A. do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 98,4 mln zł,
- zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o.,
- cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości Apator S.A. położonej w Ostaszewie jako zabezpieczenie kredytu długoterminowego,
- zastaw na akcjach Apator S.A. w wysokości 150% wykorzystanego limitu na gwarancje w Raiffeisen Bank Polska S.A., minimalna wartość zastawu 10,6 mln zł.
- pełnomocnictwo do środków na rachunku bankowym w Raiffeisen Bank Polska S.A. prowadzonego dla Apator S.A.,
- depozyt kaucyjny w walucie i wysokości wystawianych przez Raiffeisen Bank Polska S.A. gwarancji, w przypadku niespełnienia pozostałych zabezpieczeń przez Apator S.A.,
- zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej Apator S.A. 5 szt. weksli in blanco,
- zabezpieczenie spłaty zobowiązań z tytułu zawartych przez Apator S.A. umów leasingowych 20 szt. weksli (maksymalna kwota tych zobowiązań na dzień 30 września 2016 roku to 0,7 mln zł),
- cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Powogaz S.A. położonej w Poznaniu,
- cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Metra położonej w Czechach,
- zabezpieczenie kredytu w rachunku bieżącym FAP Pafal S.A. wekslem in blanco,
- cesja praw z umowy ubezpieczenia majątku obrotowego spółki Apator Control Sp.z o.o.,
- zastawy rejestrowe na wierzytelnościach z tytułu rachunków bankowych prowadzonych dla spółek Grupy w ING Banku Śląskim S.A.

W ramach wyżej opisanych zabezpieczeń realizacji umów bankowych na koniec września 2016 roku, spółki Grupy Apator złożyły oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji do łącznej kwoty 508 mln zł. Oświadczenia te dotyczą umów kredytowych, umów o udzielenie gwarancji bankowych oraz umów w zakresie instrumentów pochodnych. Złożone oświadczenia odpowiadają kwocie maksymalnego zobowiązania spółek powiększonego o koszty bankowe.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015	30.09.2016	30.09.2015
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	207 828	191 584	628 149	556 092
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	196 908	178 386	593 194	515 447
- jednostkom powiązanych/ to related entities	7 227	10 239	15 356	23 675
- pozostałym jednostkom/ to other entities	189 681	168 147	577 838	491 772
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	10 920	13 198	34 955	40 645
- jednostkom powiązanych/ to related entities	50	404	176	1 245
- pozostałym jednostkom/ to other entities	10 870	12 794	34 779	39 400
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	(161 673)	(141 651)	(473 548)	(404 234)
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(152 511)	(130 023)	(445 582)	(370 246)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(4 605)	(7 081)	(9 307)	(15 364)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(147 906)	(122 942)	(436 275)	(354 882)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(9 162)	(11 628)	(27 966)	(33 988)
- jednostkom powiązanych/ to related entities	(41)	(293)	(136)	(1 003)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(9 121)	(11 335)	(27 830)	(32 985)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży/ Gross profit (loss) on sales	46 155	49 933	154 601	151 858
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(9 713)	(8 391)	(27 937)	(26 204)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(26 168)	(21 139)	(76 226)	(69 776)
Zysk (strata) ze sprzedaży/ Profit (loss) on sales	10 274	20 403	50 438	55 878
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym/ Other operating revenues (costs), including:	1 051	1 943	(456)	1 749
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	200	194	809	544
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(136)	(316)	(1 290)	(234)
Wynik na rezerwach na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe/ Result on provisions for retirement bonuses and jubilee awards	116	96	(117)	36
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	871	1 969	142	1 403
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności/ Share in profits of entities consolidated by equity method	388	497	963	1 720
Przychody (koszty) restrukturyzacji/ Restructuring revenues (costs)	-	1 460	-	1 460
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	11 713	24 303	50 945	60 807

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015	30.09.2016	30.09.2015
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	(1 698)	22	(4 966)	609
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	(2)	2	75	64
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(1 287)	(1 169)	(3 424)	(3 271)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	(2)	55	(27)	247
Wynik z tytułu udziałów i akcji/ Result on shares	1	-	6	-
Wynik z tytułu weksli/ Result on bills of exchange	-	3	(1)	3
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	(803)	154	(1 097)	(1 183)
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	625	1 253	194	5 514
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	35	(116)	115	104
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(265)	(160)	(807)	(869)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem/ Profit (loss) before tax	10 015	24 325	45 979	61 416
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(4 069)	(4 486)	(12 774)	(11 474)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	1 898	78	3 028	(490)
Zysk (strata) netto/ Net profit (loss)	7 844	19 917	36 233	49 452
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	1 372	(1 877)	248	506
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego/ Items that can be reclassified in the future:				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych/ Trade differences of foreign entities	(2 338)	(77)	(190)	1 455
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	3 710	(1 800)	438	(949)
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	9 216	18 040	36 481	49 958
Zysk (strata) netto, z tego przypadający/ Net profit (loss), including	7 844	19 917	36 233	49 452
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	7 093	18 785	34 041	47 547
udziałom niesprawnym kontroli/ non-controlling interest	751	1 132	2 192	1 905
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające/ Comprehensive income in total, including	9 216	18 040	36 481	49 958
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	8 471	16 908	34 282	48 062
udziałom niesprawnym kontroli/ non-controlling interest	745	1 132	2 199	1 896

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	31.12.2015	30.09.2016	30.09.2015
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	11 713	24 303	50 945	60 807
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	8 702	8 482	26 030	23 137
EBITDA	20 415	32 785	76 975	83 944

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						RAZEM/ TOTAL	Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result				
Saldo na dzień 01.01.2016/ Balance as at 01.01.2016	3 311	318 398	(58)	(2 986)	97 617	416 282	4 676	420 958	
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Changes in equity since 01.01.2016 till 30.09.2016									
Całkowite dochody/ Comprehensive income:									
Zysk netto za okres od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Net profit since 01.01.2016 till 30.09.2016	-	-	-	-	34 041	34 041	2 192	36 233	
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	46 105	-	-	(46 105)	-	-	-	
Pokrycie straty z kapitału zapasowego/ Reimbursement of loss from supplementary capital	-	(6 720)	-	-	6 720	-	-	-	
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:									
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:									
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	438	-	438	-	438	
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-	-	(197)	-	(197)	7	(190)	

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						RAZEM/ TOTAL	Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result				
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Comprehensive income since 01.01.2016 till 30.09.2016	-	39 385	-	241	(5 344)	34 282	2 199	36 481	
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity									
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(29 574)	(29 574)	(1 453)	(31 027)	
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	8 852	8 852	-	8 852	
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Total transactions with shareholders since 01.01.2016 till 30.09.2016	-	-	-	-	(20 722)	(20 722)	(1 453)	(22 175)	
Saldo na dzień 30.09.2016/ Balance as at 30.09.2016	3 311	357 783	(58)	(2 745)	71 551	429 842	5 422	435 264	

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Saldo na dzień 01.01.2015/ Balance as at 01.01.2015	3 311	272 199	85	(2 824)	112 747	385 518	2 033	387 551
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Changes in equity since 01.01.2015 till 30.09.2015								
Całkowite dochody/ Comprehensive income:								
Zysk netto za okres od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Net profit since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	-	-	-	47 547	47 547	1 905	49 452
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	51 250	-	-	(51 250)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego/ Reimbursement of loss from supplementary capital	-	(3 071)	-	-	3 071	-	-	-
Objęcie konsolidacją jednostki zależnej/ Consolidation of subsidiary	-	-	-	-	(3 147)	(3 147)	-	(3 147)
Zakup dodatkowych udziałów jednostki zależnej/ Purchase of additional shares of subsidiary	-	-	-	-	(321)	(321)	(93)	(414)
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(949)	-	(949)	-	(949)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-	-	1 464	-	1 464	(9)	1 455
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Comprehensive income since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	48 179	-	515	(4 100)	44 594	1 803	46 397
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity								
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(23 606)	(23 606)	-	(23 606)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	8 852	8 852	-	8 852
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Total transactions with shareholders since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	-	-	-	(14 754)	(14 754)	-	(14 754)
Saldo na dzień 30.09.2015/ Balance as at 30.09.2015	3 311	320 378	85	(2 309)	93 893	415 358	3 836	419 194

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.5. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow from operating activity		
Zysk przed opodatkowaniem (działalność kontynuowana)/ Profit before tax (continued operation)	45 979	61 416
Korekty/ Adjustments	29 850	23 129
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	6 515	4 636
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	19 515	18 501
(Zysk) strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ (Profit) loss on sales of tangible fixed assets and intangibles	(810)	(652)
(Zyski) straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ (Profits) losses from the change of fair value of derivatives	942	(195)
Koszty odsetek/ Cost of interest	3 831	3 698
Udziały w (zyskach) stratach jednostek stowarzyszonych/ Share in (profits) losses of associated entities	(963)	(1 720)
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(334)	(437)
Inne korekty/ Other adjustments	1 154	(702)
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	75 829	84 545
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(38 924)	(33 483)
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	(14 836)	(3 863)
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	16 348	13 811
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	6 255	(3 962)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(3 997)	(4 465)
Inne korekty/ Other adjustments	(424)	653
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	40 251	53 236
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(15 866)	(18 109)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash from operating activity	24 385	35 127
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow from investing activity		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(9 640)	(6 980)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(19 995)	(18 208)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	3 995	2 164
Wydatki na nabycie aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu/ Outflows for the purchase of financial assets held for trading	(266)	(11)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu/ Inflows from sales of financial assets held for trading	36	311
Inwestycje w jednostki zależne/ Investments in subsidiaries	(7 882)	(25 647)
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych/ Inflows from repayment of borrowings granted	-	570
Otrzymane odsetki/ Interest received	209	224
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	1 785	269
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(1 253)	(13)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash from investing activity	(33 011)	(47 321)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow from financing activity		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	57 729	73 071
Spłaty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(44 330)	(75 149)
Odsetki/ Interest	(3 737)	(3 613)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(22 093)	(14 754)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(3 645)	(3 039)
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(268)	(355)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash from financing activity	(16 344)	(23 839)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	(24 970)	(36 033)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	42 384	62 102
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	17 414	26 069

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.6. Skonsolidowane sprawozdanie wg segmentów operacyjnych

Działalność Grupy Aparator skupiona jest w dwóch podstawowych segmentach:

- Pomiarowym
- Automatyzacja pracy sieci

Działalność prowadzona poza segmentami zdefiniowanymi w Strategii grupy, została zaprezentowana jako pozostała.

WYSZCZEGÓLNIENIE	DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA				Razem
	Segment Pomiarowy	Automatyzacja Pracy Sieci	Pozostałe ("non-core")	Pozycje nieprzypisane	
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2016 do 30.09.2016					
Przychody ze sprzedaży	493 149	97 841	37 159	-	628 149
Koszt własny sprzedaży	365 550	77 319	30 679	-	473 548
Zysk brutto ze sprzedaży	127 599	20 522	6 480	-	154 601
Koszty sprzedaży	19 412	6 565	1 780	180	27 937
Koszty ogólnego zarządu	50 778	19 856	4 383	1 209	76 226
Zysk ze sprzedaży	57 409	(5 899)	317	(1 389)	50 438
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(45)	(611)	200	-	(456)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	994	(31)	-	-	963
Zysk z działalności operacyjnej	58 358	(6 541)	517	(1 389)	50 945
Amortyzacja	17 177	7 857	996	-	26 030
EBITDA	75 535	1 316	1 513	(1 389)	76 975
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2015 do 30.09.2015					
Przychody ze sprzedaży	414 286	100 404	41 402	-	556 092
Koszt własny sprzedaży	305 163	66 234	32 837	-	404 234
Zysk brutto ze sprzedaży	109 123	34 170	8 565	-	151 858
Koszty sprzedaży	18 031	5 910	2 083	180	26 204
Koszty ogólnego zarządu	44 498	18 770	4 348	2 160	69 776
Zysk ze sprzedaży	46 595	9 489	2 134	(2 340)	55 878
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	3 245	(38)	2	-	3 209
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	1 722	(2)	-	-	1 720
Zysk z działalności operacyjnej	51 562	9 449	2 137	(2 340)	60 807
Amortyzacja	14 133	7 936	1 068	-	23 137
EBITDA	65 695	17 385	3 205	(2 340)	83 944

Nazwa jednostki:	Grupa Aparator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.7. Informacje geograficzne

Grupa Apator wyodrębniła trzy następujące obszary działalności:

- Kraj – obejmujący sprzedaż na terenie kraju
- Unia – sprzedaż zrealizowana w krajach Unii Europejskiej
- Eksport – sprzedaż zrealizowana w pozostałych krajach

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kraj/ Home	Eksport/ Export	Unia/ EU	Razem/ Total
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2016 till 30.09.2016				
Przychody ogółem/ Total revenues	304 440	110 770	212 939	628 149
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	304 440	95 238	212 939	612 617
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	15 532	-	15 532
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2015 till 30.09.2015				
Przychody ogółem/ Total revenues	306 466	111 672	137 954	556 092
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	306 466	86 823	137 883	531 172
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	24 849	71	24 920

4. Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości

4.1. Zasady rachunkowości

Począwszy od 2005 roku zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez nowelizację Ustawy o rachunkowości skonsolidowane sprawozdania finansowe grupy Apator są sporządzane według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Jednocześnie skorzystano z możliwości, jakie dała Ustawa o rachunkowości i walne zgromadzenia Spółki Apator S.A. oraz spółek wchodzących w skład grupy Apator podjęły uchwały, iż sprawozdania jednostek wchodzących w skład grupy będą sporządzane według MSSF/MSR (zarówno jednostkowe jak i skonsolidowane).

Sprawozdania finansowe (jednostkowe i skonsolidowane) na dzień 30 września 2016 zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR) oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, w polskich złotych, w związku z faktem, iż złoty polski jest podstawową walutą, w której denominowane są operacje gospodarcze grupy Apator.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych wchodzących w skład grupy kapitałowej zostały przeliczone na walutę sprawozdawczą w oparciu o zasady wynikające z Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 21.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzania sprawozdań nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki grupy.

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone zgodnie z konwencją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjne) i instrumentów finansowych (instrumenty pochodne), które wyceniane są według wartości godziwej. Szczegółowe zasady rachunkowości stosowane przez grupę Apator zostały zaprezentowane w skonsolidowanym raporcie RS 2015.

4.2. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej obejmuje dane jednostki dominującej Apator S.A. oraz jej spółek zależnych.

Jednostki powiązane stosują jednolite zasady rachunkowości obowiązujące w jednostce dominującej oraz jednolitą formę i zakres sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych, będących podstawą konsolidacji w grupie kapitałowej. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej sporządzane jest na dzień sprawozdawczy oraz za okres obrotowy, określony dla sprawozdania jednostkowego jednostki dominującej.

Na dzień nabycia aktywa i pasywa jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia powyżej wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki ujmowana jest jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały niesprawujące kontroli są wykazywane w odpowiedniej proporcji wartości godziwej aktywów i kapitałów. Wyniki finansowe jednostek nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu odpowiednio od momentu ich nabycia lub do dnia sprzedaży.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania zastosowano metodę konsolidacji, polegającą na sumowaniu poszczególnych pozycji sprawozdań, dokonaniu wyłączeń oraz innych korekt. Wyłączeniu podlegają:

- wyrażona w cenie nabycia wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą jednostek zależnych;
- wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją;
- przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją;
- zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów podlegających konsolidacji;
- dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki objęte konsolidacją innym jednostkom objętym konsolidacją.

4.3. Dodatkowe informacje finansowe

4.3.1. Średnia ważona ilość akcji

Wartość księgowa na jedną akcję została obliczona poprzez podzielenie kapitałów własnych przez średnią ważoną ilość akcji, natomiast zysk na jedną akcję został obliczony poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej przez średnią ważoną ilość akcji.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.3.2. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania skonsolidowanego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 30 września 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wynosi 29.507.028 i uwzględnia akcje będące w posiadaniu jednostki zależnej.

4.3.3. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania jednostkowego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 30 września 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku wynosi 33.107.028 i jest równa liczbie akcji.

4.3.4. Kursy użyte do przeliczania wybranych danych finansowych

Pozycje aktywów i pasywów oraz pozycje rachunku przepływów pieniężnych – według średniego kursu obowiązującego na dzień sporządzania sprawozdania.

Pozycje rachunku zysków i strat – według kursu średniego EURO stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień miesiąca.

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	III kwartały 2016/ III Qs 2016	2015 rok	III kwartały 2015/ III Qs 2015
	Eur / PLN	Eur / PLN	Eur / PLN
Sprawozdanie z całkowitych dochodów/ Comprehensive income statement	4,3688	X	4,1585
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych/ Cash flow statement	4,3120	X	4,2386
Sprawozdanie z sytuacji finansowej/ Financial position statement	4,3120	4,2615	X

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.4. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / *Deferred income tax assets and Income tax provision*

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odroczony podatek dochodowy w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Deferred income tax since 01.01.2016 till 30.09.2016					
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	48 614	10	1 687	(148)	50 163
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	2 401	-	98	-	2 499
Rezerwa na premie/ Provisions for bonuses	869	-	(25)	-	844
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	-	-	334	-	334
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	728	1	347	-	1 076
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	533	-	558	-	1 091
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance fees unpaid	550	-	265	-	815
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne/ Write downs of property, plant and equipment and intangibles	529	-	-	-	529
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	951	(1)	124	-	1 074
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	492	-	47	-	539
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	522	-	46	(135)	433
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	31	-	(2)	(13)	16
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1	-	-	-	1
Strata podatkowa/ Tax loss	20 813	9	1 246	-	22 068
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 614	-	(3 011)	-	14 603

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	352	-	55	-	407
Transakcje wewnątrzgrupowe/ Internal transactions	1 197	-	799	-	1 996
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	51	-	39	-	90
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	99	-	41	-	140
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	881	1	726	-	1 608
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	20 891	43	(1 341)	(45)	19 548
Wycena do wartości godziwej- nieruchomości/ Valuation at fair value - property	20	-	58	-	78
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	438	-	(139)	(47)	252
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	2	-	(2)	2	2
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1 991	-	(41)	-	1 950
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	13 105	43	226	-	13 374
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	-	-	238
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	661	-	235	-	896
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	4 404	-	(1 687)	-	2 717
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	32	-	9	-	41
Razem/ Total	X	(33)	3 028	(103)	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	35 719	X	X	X	38 886
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred income tax liabilities	7 996	X	X	X	8 271

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Efektywna stopa podatkowa / Effective tax rate

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015
Zysk brutto/ Profit (loss) before tax:	45 979	61 416
Podatek dochodowy obliczony według obowiązujących stawek podatkowych/ Income tax calculated according to binding tax rate:	9 028	11 297
Korekty/ Adjustments	718	667
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	(326)	(225)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	897	1 523
Podatek od transakcji wewnątrzgrupowych (różnice trwałe)/ Tax on internal transactions in the group (permanent differences)	202	(337)
Podatek od pozycji nieujętych w wyniku finansowym okresie/ Tax on items not included in financial result of the period	(133)	(77)
Korekta strat podatkowych z lat ubiegłych/ Adjustment to tax loss from past years	105	(142)
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	(27)	(75)
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	9 746	11 964
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	21,20%	19,48%

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana z tytułu przejęcia/ wyłączenia jednostki/ Change due to take over/ exclusion of entity	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency presented	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of subordinated entities	335	-	-	-	335
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	2 786	-	-	-	2 786
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	439	-	(1)	-	438
Zapasy/ Inventories	4 965	-	563	(5)	5 523
Należności/ Receivables	4 472	-	471	(3)	4 940
Razem/ Total	12 997	-	1 033	(8)	14 022

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	ŚWIADCZENIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW/ BENEFITS FOR EMPLOYEES				POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS				RAZEM/ TOTAL	
	WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuariusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARAN-CJE/ Warranties	REZERWY Z TYT.UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE / Provisions in respect of uncompleted implementation services contracts	INNE/ Others	REZERWA NA NIEZREALIZOWANĄ MARŻĘ NA SPRZEDAŻY DO JEDNOSTKI STOWARZYSZONEJ/ Provision for unrealized margin on sales to associate		
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period		9 273	5 040	4 763	3 829		544	307	48	23 804
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period		-	7 762	536	1 529		4 415	211	-	14 453
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot/ Provisions reversed during the period		-	-	-	-		-	-	(48)	(48)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period		-	(6 600)	(269)	(1 242)		-	(49)	-	(8 160)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences arising on the conversion of the financial statements to presentation currency		-	3	2	5		-	-	-	10
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:		9 273	6 205	5 032	4 121		4 959	469	-	30 059
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions		8 329	-	-	628		-	-	-	8 957
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions		944	6 205	5 032	3 493		4 959	469	-	21 102

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.5. Korekta danych porównawczych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupa Apator dokonała zmiany danych porównawczych wynikających z:

- Zmiana (1) – korekta prezentacji prac rozwojowych
- Zmiana (2) – korekta prezentacji leasingu finansowego

Wpływ powyższych zmian na sprawozdanie finansowe grupy Apator zaprezentowano w poniższych tabelach.

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	
tytuł zmiany:	korekta prezentacji prac rozwojowych	korekta prezentacji leasingu finansowego	RAZEM
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych/ Cash Flow Statement			
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow from operating activity			
Korekty/ Adjustments	632	-	632
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	632		632
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	632	-	632
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(3 998)		(3 998)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	(3 366)	-	(3 366)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash from operating activity	(3 366)	-	(3 366)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow from investing activity			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	3 366	-	3 366
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible assets	-	432	432
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash from investing activity	3 366	432	3 798
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow from financial activity			
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	-	(432)	(432)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash from financial activity	-	(432)	(432)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

5. Analiza tendencji rynkowych

5.1. Sytuacja makroekonomiczna w kraju w trzech kwartałach 2016 roku

Otoczenie gospodarcze, w jakim działa grupa Apator, stanowi istotny czynnik, który wpływa na jej działalność. W okresie styczeń–wrzesień br. w polskiej gospodarce przeważały tendencje wzrostowe. Produkcja sprzedana przemysłu w okresie trzech kwartałów br. zwiększyła się w skali roku o 3,8%, a wzrost zanotowano głównie w przetwórstwie przemysłowym. Jednak tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w III kwartale br. było wolniejsze niż w dwóch poprzednich kwartałach. Produkcja budowlano-montażowa w okresie lipiec–wrzesień br. również odnotowała spadek. W związku z powyższym prognozy wzrostu gospodarczego w kraju kształtują się na poziomie 3%, będącym poniżej oczekiwań i odbiegającym od zeszłego roku. Wpływ na sytuację mają głównie słaby poziom inwestycji, co bezpośrednio przekłada się na sektor budowlany oraz ryzyka związane z wychodzeniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Głównym motorem gospodarczym pozostała konsumpcja prywatna, wspierana dobrą koniunkturą na rynku pracy.

5.2. Opis makroekonomicznych perspektyw rozwoju linii biznesowych, w których działalność prowadzi grupa Apator

Segment pomiarowy - linia opomiarowania energii elektrycznej:

Według danych GUS w trzech kwartałach 2016 roku, w porównaniu do roku 2015, odnotowano 18% wzrost produkcji sprzedanej liczników energii elektrycznej. Główną determinantą wzrostu była w dalszym ciągu wymiana komunalnych liczników energii z powodu upływającego okresu legalizacji.

W przypadku rynku smart meteringu w Polsce w 2016 roku pojawiały się jedynie pojedyncze zlecenia głównie związane z dążeniem do efektywniejszego gospodarowania zużyciem energii. Apator SA zrealizował między innymi system odczytu dla około 4000 liczników smart pracujących w systemie MoniTorus dla sieci rozproszonych placówek handlowych. Kontynuowano także dostawy liczników inteligentnych w ramach Smart City Wrocław dla Tauron Dystrybucja oraz rozpoczęto dostawy liczników inteligentnych w ramach kontraktu z PKP Energetyka. Segment monitorowania zużycia energii z użyciem nowoczesnych modeli biznesowych SaaS jest perspektywiczny.

W Polsce brakuje zatwierdzonego oficjalnego harmonogramu wdrożeń systemów i liczników inteligentnych, co z kolei zakłóca priorytety R&D i budzi dodatkową niepewność wśród potencjalnych dostawców. Projekt nowej rządowej strategii rozwoju zakłada wprowadzenie inteligentnych liczników do 2020 roku w rozdziale dotyczącym redukcji CO₂. W 2016 r. innowacyjne firmy sektora dystrybucji kontynuowały rozpoczęte programy wdrożeniowe. Należy zaznaczyć, że Urząd Regulacji Energetyki zawiesił stanowisko dotyczące finansowania infrastruktury AMI, zaś na stronie internetowej ogłoszono niepełną specyfikację techniczną dotyczącą wdrożenia systemu inteligentnego opomiarowania. Komplet specyfikacji dla rynku polskiego będzie uwzględniał potrzeby rynku (zarówno Operatorów Systemów Dystrybucyjnych i odbiorców energii), jak i sugestie branży przemysłowej związanej ze Smart Gridem idące w kierunku zastosowania najnowocześniejszych dostępnych otwartych technologii i zaoferowania wyrobu bezpiecznego w zakresie użytkowania, jak i zarządzania informacją pomiarową.

Wymagania techniczne dla „smart meterów” w Polsce są opracowywane przez członków Sekcji Inteligentne Sieci Energetyczne przy KIGEiT. Wymagania te w bardzo dużym stopniu uwzględniają dorobek Warsztatów Rynku Energii, których efektem były stanowiska URE w sprawie AMI precyzując je jednak i uszczegółowiając. Uwzględniono również funkcjonalności mające wpływ na nieskrępowany dostęp odbiorców energii do danych pomiarowych, które dotyczą

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

ich zużycia (lub zużycia i generacji). Izba zaproponowała, by tą branżową szczegółową propozycję „specyfikacji dla liczników smart” wykorzystać do dalszych prac legislacyjnych dotyczących wdrożenia Infrastruktury AMI. Uzyskanie międzybranżowego konsensusu dotyczącego technicznych aspektów przyszłego standardu dla AMI w Polsce trzeba uznać za kolejny istotny krok ku zwiększaniu efektywności gospodarowania energią, implementacji założeń Inteligentnych Sieci Energetycznych i wypełnienia wymagań ustawy efektywnościowej 2006/32/WE, i załącznika I.2 do dyrektywy w sprawie energii elektrycznej 2009/72/WE, zobowiązujących także Polskę do wdrożenia 80% liczników inteligentnych do 2020 roku.

W trakcie 2016 r. odbywały się konsultacje dotyczące spójnej, nowoczesnej i bezpiecznej łączności i telekomunikacji dla wszystkich sektorów publicznych w ramach Ogólnokrajowego Cyfrowego Systemu Łączności Radiowej (OCSŁR), między innymi dla energetyki. W konsultacjach wzięli udział przedstawiciele Apator SA i Apator Elkomtech.

Z kolei pod koniec 3Q 2016 r. NCBiR poinformował o uruchomieniu dwóch ważnych dla energetyki programów sektorowych. O dofinansowanie rzędu 50% będą mogły ubiegać się podmioty i konsorcja działające dla sektora inteligentnych sieci energetycznych. Pierwszy z tych programów, którego liderem jest KIEGEiT i Politechnika Warszawska o nazwie IUSER wspierał będzie rozwój innowacyjnych technologii „smart” dla przemysłu i odbiorców końcowych. Kolejny o nazwie InnoPBSE, którego liderem jest Polski Komitet Energii Elektrycznej wesprze rozwój nowoczesnych technologii sprzyjających uelastycznieniu i unowocześnieniu sieci energetycznej. Pierwszy etap obydwu programów sektorowych będzie miał łączną wartość 275 mln zł i może nadać istotny impuls dla rozwoju sektora produkcji i usług działających na rzecz energetyki. Nabór wniosków odbędzie się 4Q 2016 r., a pierwsza część programu potrwa 2 lata.

Smart Metering w Europie, chociaż jest sukcesywnie wdrażany to doświadcza opóźnień związanych głównie z brakiem standaryzacji technicznej i ostrożnym podejściem utilities do nowych, ale zamkniętych dla wąskiej grupy dostawców technologii (vendor lock). Prawdopodobnie cele związane z dyrektywą efektywnościową (80% liczników smart do 2020 r.) nie zostaną w niektórych krajach EU zrealizowane w pełni.

Apator SA aktywnie uczestniczy w wielu konsultacjach dotyczących perspektyw rozwoju idei smart grids i smart metering w Polsce, jak również obserwuje działania podejmowane w tym celu na szczeblu europejskim. Organizacjami działającymi na rzecz wsparcia procesów badawczych i rozwojowych dotyczących wdrożeń sieci smart grids w Polsce są: Konsorcjum Smart Power Grids Polska oraz Sekcja Inteligentne Sieci Energetyczne przy Krajowej Izbie Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji. Ministerstwo Gospodarki przyjęło dokument "Lista projektów strategicznych dla infrastruktury energetycznej", w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, w którym uwzględniono również projekty wdrożeniowe liczników smart i inwestycje w inteligentną energetykę. W Polsce planowane jest wsparcie dla rozwoju motoryzacji elektrycznej i magazynowania energii co powinno dać impuls do inwestycji w uelastycznienie i automatyzację sieci energetycznej.

Główną barierą dla rozwoju technologii smart metering w Europie jest brak standaryzacji. W celu wyeliminowania tej przeszkody działania podejmują organizacje, które mają na celu kształtowanie europejskich standardów w tym zakresie. Apator SA jest członkiem następujących organizacji:

- ESMIG (European Smart Metering Industry Group),
- OSGP Alliance,
- G3-PLC Alliance,
- PRIME Alliance.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Antycypując ryzyka opóźnień Apator jest przygotowana do dostarczania zarówno tradycyjnych liczników bez komunikacji jak i liczników smart, dzięki czemu opóźnienia nie wpływają negatywnie na kondycję biznesu pomiarów energii.

Segment pomiarowy - linia opomiarowania gazu:

Po słabym pierwszym półroczu 2016 r., gdzie zanotowano spadek produkcji sprzedanej gazomierzy o 16% w stosunku do analogicznego okresu w 2015 r., zgodnie z danymi GUS produkcja sprzedana gazomierzy w trzech kwartałach 2016 roku wzrosła o około 2% w stosunku do takiego samego okresu 2015 roku. Dla linii opomiarowania gazu rynek polski, na którym grupa Apator posiada ugruntowaną pozycję, jest ważnym rynkiem zbytu.

Rynek gazomierzy od roku 2006 znajduje się w fazie transformacji. Stopniowo odchodzi się od tradycyjnych gazomierzy mechanicznych na rzecz inteligentnego opomiarowania gazu. W krajach Unii Europejskiej coraz bardziej daje się zaobserwować rosnące zainteresowanie gazomierzami inteligentnymi. Pierwszym rynkiem w Europie, w którym regulator narzucił zastosowanie gazomierzy inteligentnych zamiast tradycyjnych była Holandia. W kolejnych latach do tego trendu dołączyły Francja i Wielka Brytania. Pojawienie się gazomierzy inteligentnych spowodowało spadek popytu na gazomierze tradycyjne. Najsilniej trend ten był widoczny we Włoszech, który spowodował wojnę cenową i znaczący spadek cen. W pozostałych krajach trwają badania i prace nad regulacjami prawnymi umożliwiającymi zastosowanie gazomierzy inteligentnych. Obecnie prym wiodą gazomierze miechowe wyposażone w liczydła elektroniczne, ale coraz silniej zauważalny jest trend wdrażania gazomierzy statycznych.

W ostatnim okresie pojawiły się pierwsze duże przetargi łączone na inteligentne gazomierze i liczniki energii elektrycznej. Oznacza to, że w najbliższym okresie zapotrzebowanie na gazomierze inteligentne w Europie zdecydowanie wzrośnie. W 2016 r. grupa Apator prowadziła zintensyfikowane prace przy udziale i realizacji tych przetargów, czego pozytywnym efektem jest są prowadzone obecnie przez Apator Metrix oraz GWi dostawy gazomierzy inteligentnych na rynek holenderski w latach 2016 – 2020. Dostawy będą odbywały się w ramach umów podpisanych z Landis+Gyr AG oraz Flonidan A/S w wyniku przetargu ogłoszonego przez Liander NV. Ponadto Apator Metrix, przy współpracy z partnerami, od dwóch lat dostarcza znaczne ilości gazomierzy inteligentnych na rynek brytyjski.

Również na rynku krajowym coraz częściej pojawiają się projekty wdrożenia inteligentnego pomiaru gazu, na tą chwilę są to pojedyncze, nieduże zamówienia, co wynika z ciągłej restrukturyzacji i zmian w branży.

Segment pomiarowy - linia opomiarowania wody i ciepła:

Zgodnie z danymi GUS produkcja sprzedana wodomierzy w Polsce w trzech kwartałach 2016 roku spadła o około 23% w stosunku do tego samego okresu 2015 roku, jednak w stosunku do pierwszego półroczu 2016 roku nastąpiła poprawa spowodowana m.in. poprawą koniunktury na rynku budownictwa mieszkalnego. W Polsce około 40% instalowanych nowych wodomierzy to urządzenia inteligentne (smart), wyposażone w moduł komunikacyjny do zdalnego odczytu.

W poprzednich latach istotnym rynkiem dla linii opomiarowania wody i ciepła była Rosja, jednak zamówienia z tego kraju znacząco spadły, ze względu na sytuację polityczną, która wpływa na finanse (m.in. na kurs rubla), powoduje zamrożenie inwestycji budowlanych oraz silną presję cenową. Spadek sprzedaży do Rosji jest rekompensowany sprzedażą na inne rynki, szczególnie w Europie Zachodniej. Poza Europą zwiększony popyt jest spodziewany ze strony krajów afrykańskich, które mają coraz szerszy dostęp do programów pomocowych między innymi z UE i Banku Światowego przeznaczonych na poszerzenie dostępu do wody pitnej.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Rynek na usługi opomiarowania wody w Europie i na świecie rośnie, potrzebne są jednak coraz to dokładniejsze metody pomiaru, co pozytywnie rokuje wodomierzom ultradźwiękowym. W 2016 r. spółka Apator Powogaz kontynuuje działania zmierzające do uzupełnienia portfela produktowego zarówno w zakresie nowych technologii ultradźwiękowych, jak i technologii komunikacyjnych. Przejęcie w II kwartale 2015 r. duńskiej firmy Miitors ApS. pozwoli na uruchomienie produkcji własnych wodomierzy i przetworników ultradźwiękowych już w IV kwartale 2016 roku. Statyczna technologia ultradźwiękowa "otworzy drzwi" do wysokorozwiniętych rynków, a także pozwoli zwiększyć udział rynkowy wśród najbardziej wymagających klientów, do których należą przedsiębiorstwa wodociągowe, przedsiębiorstwa dystrybucji ciepła oraz przemysł. Statyczne technologie pomiarowe takie, jak ultradźwiękowy pomiar przepływu są dokładniejsze, przyrządy pomiarowe na nich oparte są trwalsze i mniej podatne na uszkodzenia (brak części ruchomych), są łatwiejsze i tańsze w utrzymaniu i łatwiej zintegrować je z modułami komunikacyjnymi w celu budowy zautomatyzowanych sieci dostaw wody i ciepła.

W wyniku kontynuacji realizacji strategii działania w linii opomiarowania wody i ciepła w okresie 2016 roku kontynuowano działania integracji pozyskanej firmy technologicznej Fellows s.c. posiadającej m.in. indukcyjne moduły radiowe, zaawansowane systemy odczytu GSM oraz technologię komunikacyjną „mesh”, a następnie firmę iMeters sp. z o.o., która również posiada technologię meshową. Nowoczesne technologie radiowe udostępniające kanał komunikacyjny dla tzw. internetu rzeczy (M2M), otwierają możliwości zdalnego odczytu, monitoringu i diagnostyki całych instalacji i systemów dostarczających wszystkie media (woda, ciepło, prąd, gaz).

Sektor ciepłowniczy zarówno w Polsce, jak i w Europie charakteryzuje się niską dynamiką wzrostu 0-2% rocznie (w niektórych latach ujemną) i bazuje głównie na wymianach legalizacyjnych urządzeń. Rozpoczęty program likwidacji niskich emisji w wielu dużych miastach polskich przekłada się na długoterminowy wzrost zamówień. Na rynek usług opomiarowania ciepła pozytywnie wpływa wzrost świadomości wśród użytkowników, jak również zmiany legislacyjne np. ostatnio wprowadzone nowe obowiązkowe opomiarowanie ciepła we Francji, a w poprzednim roku w Czechach.

W związku z likwidacją niskich emisji w miastach (emisji komunikacyjnej, emisji pyłów i szkodliwych gazów pochodzących z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych) perspektywy dla rozwoju tego sektora polepszają się. Większe miasta w Polsce jak Warszawa, Łódź czy Katowice prowadzą inwestycje w „inteligentne sieci ciepłownicze” (np. Warszawa zakończyła program wymiany węzłów ciepłowniczych), co generuje dodatkowy popyt na technologie „inteligentne”, w tym ciepłomierze z komunikacją. Ważną dźwignią wzrostu dla ciepłownictwa i segmentu ciepłomierzy stają się obecnie programy ograniczania niskiej emisji w dużych miastach, ponieważ w ich wyniku część odbiorców dysponujących piecami węglowymi przyłącza się do sieci ciepłowniczej. W czerwcu 2016 roku utworzony został klaster energetyczny „Zielone Podhale” – związek ponad 30 podhalańskich gmin pod przewodnictwem AGH Kraków, którego celem będzie między innymi ograniczenie niskich emisji przy użyciu nowoczesnych technologii. Grupa Apator zgłosiła swoje zainteresowanie przystąpieniem do tej inicjatywy.

Zauważyć można, iż firmy dystrybucji energii elektrycznej zaczęły przejmować zakłady ciepłownicze dywersyfikując działalność dystrybucyjną na inne media energetyczne. W ostatnich miesiącach dyskutowano w Komisji Europejskiej na temat możliwości uruchomienia dużych programów zwiększających efektywność energetyczną opierających się na nowych inwestycjach w infrastrukturę centralnych dystrybucyjnych sieci miejskich ciepła i chłodu, które w wielu krajach Europy Zachodniej (oprócz Niemiec i Skandynawii) są słabo rozwinięte. Polska przymierza się także do pełnej implementacji Transpozycji Dyrektywy o Efektywności Energetycznej, w której wspierane jest pojęcie indywidualnego opomiarowania i rozliczania kosztów zużycia ciepła. Komisja Europejska szacuje oszczędności z tytułu indywidualnego opomiarowania i rozliczania (np. podzielniki kosztów zużycia ciepła) na 15 do 30%. Segment opomiarowania i rozliczania kosztów ciepła w Polsce odbudowywał w 2016 marże po okresie zintensyfikowanej wojny cenowej w latach poprzednich. Stwarza to dobry klimat dla wzrostu sprzedaży zarówno ciepłomierzy, jak i podzielników kosztów w dłuższym terminie.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Segment automatyzacji pracy sieci – linia ICT:

Pojęcie ICT w energetyce jest szerokie i obejmuje różnego rodzaju aplikacje od zarządzania biznesem energetycznym do aplikacji związanych z techniczną kontrolą operacji sieciowych. Polskie firmy energetyczne inwestują nie tylko w obszarach związanych z tradycyjnymi aplikacjami, takimi jak billing czy ERP, ale także w obszarach obrotu, dystrybucji, zarządzania majątkiem sieciowym.

W grupie Apator linia ICT obejmuje usługi paszportyzacji oraz systemy informatyczne do zarządzania majątkiem sieciowym (ZMS). Obszar ten stanowi działalność spółki Apator Rector. Aplikacje i usługi związane z zarządzaniem majątkiem sieciowym i paszportyzacją zostały wdrożone u części Operatorów Sieci Dystrybucyjnych. Przychody w tym segmencie w kolejnych latach oprócz pozyskiwania nowych zamówień w dużym stopniu związane będą również z aktualizacją danych i unowocześnieniem wdrożonych już systemów do klasy DMS oraz usługami utrzymania i serwisu. Niestety ze względu na reorganizacje i liczne zmiany na szczeblu zarządczym kilku polskich Operatorów Sieci Dystrybucyjnych oraz związane z nimi ograniczenia budżetów (zwłaszcza w obszarach IT), odkładano kluczowe decyzje związane z realizacją kontraktów i usług IT. Ponadto w trzech kwartałach 2016 roku nastąpił wyraźny spadek zamówień IT w sektorze publicznym. W 3Q 2016 r. spadek ten wyniósł 38% względem analogicznego okresu roku ubiegłego, który przełożył się na spadek nowych zamówień w branży energetycznej. Tak duży spadek popytu na polskim rynku związany jest częściowo z opóźnieniami w ogłaszaniu infrastrukturalnych przetargów publicznych, co jest spowodowane problemami z uruchomieniem nowej puli unijnych funduszy na informatyzację i cyfryzację. Wpływ na sytuację miało między innymi niedostosowanie się Polski do nowych regulacji unijnych dotyczących przetargów publicznych. Negatywnym czynnikiem w obliczu mniejszej liczby przetargów jest także postępująca erozja cenowa.

W 2015 r. ogłoszono konsultacje techniczne i przetargi w branży ICT dla energetyki dotyczące tematyki: HES (Head End System), aplikacji rejestrującej źródła odnawialne, aplikacji porządkującej wymianę danych dotyczących rynku detalicznego energii w standardzie EbIX (PTPIREE) oraz przetarg na dostawę internetowej platformy aukcyjnej umożliwiającej przeprowadzanie aukcji na sprzedaż energii elektrycznej wytwarzanej w instalacjach OZE (URE).

Najbardziej innowacyjni Operatorzy Sieci Dystrybucyjnych ogłosili oficjalne plany rozwoju "inteligentnych technologii sieciowych" obejmujące rozwój różnych funkcjonalności, m. in. realizowanych przez produkty grupy Apator, takie jak:

- automatyczna lokalizacja zwarć i przywracanie zasilania (FDIR),
- zarządzanie włączeniami prądu (OMS),
- zdalne sterowanie aparaturą łączeniową,
- zarządzanie przepływem mocy w sieci, oparte na rzeczywistej topologii sieci (NMS), powiązane z kojarzeniem tych informacji z danymi dotyczącymi majątku sieciowego (AMS) i danymi lokalizacji geograficznej (GIS),
- kompleksowe usługi dla prosumentów.

Kontynuowano bezpośrednie inwestycje w segmentach Smart Home i Smart Grids (np. Energa - Inteligentny Toruń, Inteligentna Gdynia, Tauron - Smart City Wrocław, Tauron Foltowoltaika). Ministerstwo Energii ogłosiło plan budowania klastrów energetycznych będących jednym z narzędzi realizacji polityki energetycznej i efektywnego gospodarowania energią.

Segment automatyzacji pracy sieci – linia sterowania i nadzoru:

W ciągu najbliższych pięciu lat wydatki na infrastrukturę energetyczną największych operatorów sieci dystrybucyjnych wraz z PSE zostały zaplanowane na wysokim poziomie - 42 mld zł. Ministerstwo Gospodarki przyjęło dokument Lista

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Projektów Strategicznych (Project pipeline) dla infrastruktury energetycznej, który uwzględni dofinansowanie tych projektów ze środków UE.

W marcu 2016 weszła w życie Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE w sprawie udzielania zamówień publicznych działającej w sektorach gospodarki wodnej i energetyki uchylając jednocześnie dyrektywę 2014/17/WE. Dyrektywa ta nazywana sektorową wprowadza między innymi Jednolity Europejski Dokument Zamówienia (JEDZ), zmniejsza obowiązki dokumentacyjne przy przystępowaniu do przetargów (odkładając w czasie szczegółową dokumentację), wprowadza także wymianę dokumentacji wyłącznie w postaci elektronicznej pomiędzy zamawiającymi, a uczestnikami postępowania. Przepisy dyrektywy weszły w życie 28 kwietnia 2016 r., a w czerwcu znowelizowano polską Ustawę Prawo Zamówień Publicznych. Zmiany dotyczyły uproszczenia i skrócenia postępowań przetargowych, zwiększeniu znaczenia negocjacji oraz możliwości definiowania tylko wymagań funkcjonalnych lub szczegółowych wymagań technicznych w Specyfikacjach Zamówienia. Nowelizacją Prawa Zamówień Publicznych spowodowała, że łączna liczba przetargów publicznych ogłoszonych w 3Q 2016 spadła o 1/5, ponieważ podmioty sektora publicznego nie zdążyły się dostosować.

Spadek ten wiązany jest również z okresem przejściowym wynikającym z wymiany kluczowej kadry menedżerskiej oraz kadry na stanowiskach operacyjnych i technicznych w spółkach Skarbu Państwa oraz z ograniczeniem budżetu OSD, zwłaszcza w obszarach IT, wynikający z wyjątkowo napiętym tegorocznym budżetem wydatków rządowych. Konsekwencją, w obliczu mniejszej liczby przetargów, jest także większa konkurencja i postępująca erozja cenowa, podobna w przypadku sytuacji w linii ICT.

Centralizacja systemów nadzoru i sterowania, które obecnie są rozproszone w rejonach dystrybucji, jest jednym z ważniejszych zadań postawionych przed firmami energetycznymi i stwarza perspektywy rozwoju dla tej linii.

Silny impuls rozwoju rynku, w kilku następnych latach, da także zmiana modelu rozliczania uzasadnionych kosztów inwestycji sieciowych, której wprowadzenie przewidziane jest przez Urząd Regulacji Energetyki już w 2016 roku. Nowa metoda rozliczania części tzw. przychodu regulowanego przedsiębiorstw sieciowych będzie bazowała na bezpośredniej ocenie wskaźników jakościowych dostarczanej energii elektrycznej dla końcowych odbiorców. Wskaźniki te nie były do tej pory szczegółowo monitorowane. Zaistniała więc potrzeba zainstalowania odpowiednich urządzeń technicznych (liczniki energii w stacjach zasilających, rejestratory jakości energii i systemy klasy HES/MDM oraz SCADA do pozyskiwania i analizy danych pomiarowych). Pierwsze przetargi na tego typu urządzenia pojawiły się już pod koniec 2014, 2015 i połowie 2016 roku. Oferta grupy Apator jest obecnie dopasowywana do zaspokojenia zapotrzebowania tego nowo tworzącego się rynku urządzeń i systemów dla inteligentnych sieci elektroenergetycznych. Projekty prowadzone w segmencie automatyzacji sieci obejmują przede wszystkim:

- przygotowanie do wdrożenia standardu wymagań bezpieczeństwa teleinformatycznego dla obiektów stacji elektroenergetycznych (zgodnie z wymagania klienta),
- wdrożenia systemu obejmującego centralny moduł zarządzania awariami - pilotażowy projekt łączący funkcjonalność zarządzania majątkiem sieciowym z systemem nadzoru SCADA poszerzonym aż do poziomu niskich napięć (pilotaż Smart Grid),
- rozwój i wdrożenie najnowszej wersji systemu WindEx (CIM),
- budowę synergii i interfejsów technicznych między systemami zarządzania majątkiem sieciowym (Apator Rector) i systemami zdalnego nadzoru SCADA (Apator Elkomtech),
- nowe wdrożenia aplikacji do zautomatyzowanego zarządzania awariami oraz aplikacji cyfrowych ułatwiających pracę ekip naprawczych w terenie i dyspozytorów ruchu (wpływ na skrócenie czasu przerw w dostawach energii).

W planach grupy Apator jest także rozwój systemów, aplikacji i urządzeń zgodnych z potrzebami polskich dystrybutorów energii elektrycznej w tym, między innymi:

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- aplikacji do prognozowania, grafikowania, bilansowania energii, pozwalających na prognozowanie zapotrzebowania na energię, ułatwiających planowanie wytwarzania energii przez wytwórców i w dalszej kolejności prosumentów, kontrola realizacji dostaw energii, a także rozwój technologii automatycznego samodzielnego przywracania zasilania po awarii (w pewnym możliwym do realizacji zakresie); zastosowanie otwartych interfejsów i protokołów do systemów innych producentów,
- rozwój aplikacji mobilnych dla ekip technicznych energetyki ułatwiających i przyspieszających usuwanie awarii (w tym wykorzystujących nawigację GPS do lokalizacji zasobów sieciowych, dostęp do map sieci przez Google Maps, zastosowanie tabletów przez ekipy terenowe z uwzględnieniem bezpieczeństwa danych),
- zaprojektowanie i przygotowanie systemu SCADA kolejnej generacji współpracującej z systemami klasy DMS.

Integracja olbrzymiej liczby danych pochodzących z systemów inteligentnego opomiarowania z informacjami o sieci i kliencie stanowi ogromny potencjał do rozwoju systemów analitycznych w energetyce. Budowa interfejsów pomiędzy SCADA, MDM, AMS i innymi systemami biznesowymi OSD (integracja systemów technicznych z biznesowymi – IT/OT) stwarza duży impuls rozwojowy.

Spodziewany jest dalszy wzrost ilości instalacji prosumenckich. Rosnąca liczba instalacji OZE wymagać będzie inwestycji w zwiększenie elastyczności pracy sieci. Systemy sterowania i nadzoru klasy SCADA oraz inteligentne elektroniczne urządzenia z nimi współpracujące staną się niezbędne do zapanowania nad coraz liczniejszymi, niestabilnie pracującymi źródłami energii odnawialnej. Co więcej, pełna kontrola nad przepływem energii będzie musiała być uzyskana nie tylko na poziomie najwyższych i wysokich napięć, ale także w miejscach, w których będą przyłączane nowe, niestabilnie pracujące źródła energii odnawialnej OZE, czyli na poziomach średnich i niskich napięć. Inteligentne urządzenia elektroniczne (IED) i zabezpieczenia cyfrowe współpracujące z systemami zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej (SCADA), których producentem jest między innymi Apator Elkomtech, staną się koniecznym, standardowym narzędziem technicznym umożliwiającym niezakłóconą pracę sieci.

Segment automatyzacji pracy sieci - linia łączeniowa:

Na kształtowanie się wielkości sprzedaży aparatury łączeniowej znaczący wpływ ma stan branży budowlanej, a w szczególności liczba wydanych pozwoleń na budowę. Popyt na rozłączniki i łączniki, które stosowane są w przyłączach elektrycznych, podstacjach oraz rozdzielniach kreowany jest w znacznym stopniu przez liczbę oddawanych do użytku budynków i mieszkań oraz popyt zgłaszany przez firmy elektroinstalacyjne.

Liczba wydanych pozwoleń na budowę w trzech kwartałach 2016 roku wzrosła o około 13,7% r/r. Liczba oddanych mieszkań wzrosła o 12% względem 2015 roku, jednak produkcja budowlano-montażowa w tym okresie wyraźnie spadła osiągając w sierpniu 12,6% spadek. Cały 3Q 2016 r. charakteryzował się istotnym spadkiem poziomu produkcji budowlano-montażowej, który tylko w nieznacznym stopniu przełożył się na zamówienia aparatury łączeniowej i nie spowodował zagrożeń dla realizacji planu do końca 2016 roku.

Kluczową grupę odbiorców dla linii aparatury łączeniowej stanowią przedsiębiorstwa elektromontażowe i elektroinstalacyjne, prowadzące działalność integratorską w zakresie budowy sieci oraz złożonych urządzeń elektroenergetycznych takich jak podstacje czy rozdzielnice. Zasadniczą rolę w kształtowaniu wyników tego sektora mają inwestycje infrastrukturalne takie, jak nowe i modernizowane obiekty przemysłowe, budynki użyteczności publicznej, stadiony, osiedla mieszkaniowe, główne punkty zasilania (GPZ), nowe i modernizowane sieci elektroenergetyczne, budynki biurowe, obiekty targowe, hotele. Do największych firm działających na rynku integratorów (firmy elektroinstalacyjne i elektrobudowy) zaliczane są duże giełdowe przedsiębiorstwa, z którymi Apator SA współpracuje od wielu lat (np. ZPUE, Elektromontaże i inne).

Kolejną znaczącą grupą nabywców aparatury łączeniowej są duże hurtownie elektryczne, m.in. sieć hurtowni Elektro Omega, zrzeszająca ponad 30 członków.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Coraz częstszą praktyką rynkową jest konsolidacja zakupów dokonywanych przez hurtownie, która polega na tworzeniu grup zakupowych współpracujących ze sobą w zakresie wspólnego prowadzenia negocjacji z dostawcami towarów i usług.

Przy Krajowej Izbie Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji (KIGEiT) powstała nowa Sekcja Producentów Aparatury Elektrycznej (SPAEE). Sekcję powołano w odpowiedzi na problemy, z jakimi spotykają się firmy. Głównie chodzi o obecność na rynku detalicznym, hurtowym, internetowym oraz projektowym aparatów z zakresu: ochrony przeciwporażeniowej, ochrony przepięciowej oraz aparatury zabezpieczającej, kontrolnej i sterującej, które nie spełniają wymogów technicznych i deklarowanych parametrów definiujących. Dochodzi więc do wypierania z rynku produktów bezpiecznych i pełnowartościowych poprzez nieuczciwą konkurencję.

W linii aparatury łączeniowej Apator SA dokonał istotnego postępu w zakresie rozwoju nowych aparatów listwowych i kasetowych (rozłączniki) wyposażając je w moduły do zdalnej komunikacji oraz integrując dane dotyczące kontroli stanu tych aparatów z systemem nadzoru oferowanym przez Apator Elkomtech SA. Rozpoczęła się promocja nowej rozdzielni inteligentnej stacji Sn/nn, która jest kolejnym krokiem w kierunku zwiększenia stopnia obserwowalności sieci i jej automatyzacji. Ten nowy produkt opatrzony nową marką „4Grid view”, w sposób synergiczny wykorzystuje ofertę pomiarową, łączeniową oraz ICT grupy Apator w celu zaoferowania sektorowi energetycznemu wartości dodanej, która związana jest z uelastycznieniem zarządzania siecią i informatyzacją zasobów sieciowych oraz wsparciem dla niezawodności pracy sieci i polepszeniem jakości dostaw energii (np. zmniejszeniem współczynników SAIDI i SAIFI).

Działalność niezaliczana do podstawowej (pozostała) - linia aparatury górniczej:

Największym problemem, z jakim zmagają się polskie górnictwo, jest rosnący import taniego węgla ze wschodu i spadająca efektywność wydobywania: spadające ceny na rynkach światowych oraz rosnące koszty wydobywania w państwowych podmiotach sektora. W 2016 odnotowano 6% spadek sprzedaży w sektorze górnictwa i wydobywania. Spadek przychodów przełożył się na słaby wynik finansowy branży i brak płynności finansowej kopalń, który rzutował na malejące zamówienia maszyn górniczych.

Na początku 2015 roku podpisano porozumienie rządowe dotyczące restrukturyzacji kopalń, które zakłada w przyszłości między innymi konsolidację kopalń z sektorem dystrybucji energii elektrycznej i wzrost siły rynkowej sektora energetycznego względem dostawców technologii i urządzeń dla górnictwa.

W kwietniu 2016 powołano Polską Grupę Górniczą (PGG). Inwestorzy (Banki i Energetyka) dokapitalizują nową firmę obejmującą 11 kopalń kwotą ponad 3,4 mld zł. Spodziewana jest poprawa sytuacji w sektorze górniczym, przy jednoczesnym ryzyku przekierowania inwestycji w sektorze dystrybucji energii elektrycznej na sektor wydobywczy.

Powołanie PGG ma w założeniach pomóc w rozwijaniu sektora węglowego i utrzymaniu miejsc wydobywania oraz miejsc pracy. Trzeba jednak podkreślić, że gospodarka światowa powoli „odchodzi od węgla” promując mniej szkodliwe dla środowiska technologie OZE, co może ograniczyć ewentualne możliwości eksportowe polskich kopalń, a także firm dostarczających produkty na rzecz sektora. Polskim sektorem górniczym interesują się inwestorzy z Azji i Australii.

Działalność niezaliczana do podstawowej (pozostała) - linia aparatury sterowniczej:

Linia obejmuje automatykę przemysłową (napędy i aplikacje) oraz aparaturę rozdzielczą dla przemysłu. Rynek w Polsce w tym obszarze charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem i bardzo wysoką konkurencją, a popyt determinowany jest produkcją przemysłową (5 % wzrost w trzech kwartałach 2016 r. wg GUS). Sytuacja w obszarach inwestycyjnych przemysłu w istotny sposób oddziałuje na wyniki spółki, szczególnie, że jej działalność opiera się w dużej mierze na przemyśle ciężkim obejmującym wykonywanie prac modernizacyjnych dla branży górniczej i w

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

hutnictwie. W związku z tym, ze względu na trudną sytuację w tych branżach i zastoju na rynku wydobywczym planowane modernizacje i inwestycje przesuwane są na kolejne okresy.

6. Wyniki finansowe

6.1. Analiza sprzedaży

W trzech kwartałach 2016 r. grupa Apator uzyskała wysoki wzrost przychodów (o 13%). W odniesieniu do struktury produktowej największy przyrost uzyskano w segmencie pomiarowym (o 19%), a jego udział w sprzedaży ogółem wzrósł z 74% do 79% r/r. Wpływ na to miały bardzo dobre wyniki sprzedażowe w linii opomiarowania gazu oraz w linii opomiarowania energii elektrycznej.

W odniesieniu do struktury geograficznej uzyskano wysoki wzrost w eksporcie (o 29,7%). Poziom sprzedaży krajowej ukształtował się na porównywalnym poziomie r/r, pomimo intensywnego wzrostu sprzedaży w linii opomiarowania energii elektrycznej i linii łączeniowej, który jednocześnie skompensował spadki sprzedaży krajowej w liniach ICT, opomiarowania gazu oraz non-core.

Poniższa tabela przedstawia strukturę sprzedaży grupy Apator według segmentów z podziałem na kraj i eksport:

Wyszczególnienie	Wykonanie	Wykonanie	Zmiana r/r (tys. zł)	Dynamika (%)
	I-III kwartał	I-III kwartał		
	2016 r. (tys. zł)	2015 r. (tys. zł)		
Przychody ze sprzedaży ogółem	628 149	556 092	72 057	113,0%
<i>kraj</i>	<i>304 440</i>	<i>306 466</i>	<i>-2 026</i>	<i>99,3%</i>
<i>eksport</i>	<i>323 709</i>	<i>249 626</i>	<i>74 013</i>	<i>129,7%</i>
<i>udział eksportu ogółem w przychodach ogółem</i>	<i>51,5%</i>	<i>44,9%</i>		
Segment pomiarowy	493 149	414 286	78 864	119,0%
<i>Kraj</i>	<i>195 700</i>	<i>185 359</i>	<i>10 341</i>	<i>105,6%</i>
<i>Eksport</i>	<i>297 449</i>	<i>228 927</i>	<i>68 522</i>	<i>129,9%</i>
<i>udział eksportu pomiarowej w przychodach ogółem</i>	<i>47,4%</i>	<i>41,2%</i>		
Segment automatyzacji pracy sieci	97 841	100 404	-2 563	97,4%
<i>Kraj</i>	<i>72 172</i>	<i>81 036</i>	<i>-8 865</i>	<i>89,1%</i>
<i>eksport</i>	<i>25 669</i>	<i>19 368</i>	<i>6 302</i>	<i>132,5%</i>
<i>udział eksportu automatyzacji pracy sieci w przychodach ogółem</i>	<i>4,1%</i>	<i>3,5%</i>		
Segment non-core	37 159	41 402	-4 243	89,8%
<i>Kraj</i>	<i>36 569</i>	<i>40 071</i>	<i>-3 502</i>	<i>91,3%</i>
<i>eksport</i>	<i>591</i>	<i>1 331</i>	<i>-741</i>	<i>44,4%</i>
<i>udział eksportu pozostałej sprzedaży w przychodach ogółem</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,2%</i>		

Analiza sprzedaży na rynkach zagranicznych

Na osiągnięte przychody ze sprzedaży na rynkach zagranicznych wpływ miały następujące czynniki:

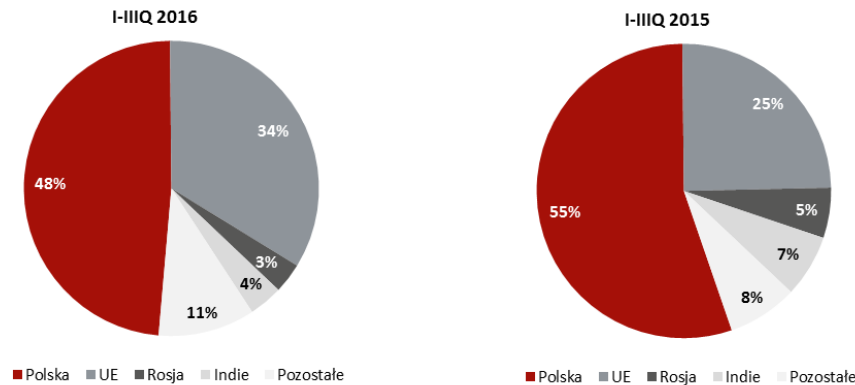
- dynamiczny wzrost sprzedaży w segmencie pomiarowym, w tym:

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- sprzedaż zagraniczna linii opomiarowania gazu na poziomie 149 mln zł, stanowiąca 46% eksportu całej grupy,
- wysoki poziom sprzedaży liczników indukcyjnych, w tym szczególnie na rynek marokański,
- poziom kursu EUR, w którym głównie denominowany jest eksport.

W wyniku osiągniętej wysokiej dynamiki sprzedaży zagranicznej, udział eksportu w przychodach wzrósł z 45% do 52%.

Struktura geograficzna sprzedaży

Głównym rynkiem zbytu grupy Apator pozostaje nadal Polska, jednak jej udział w przychodach spadł o 7 p.p. r/r. Kolejnym istotnym rynkiem jest Unia Europejska, gdzie uzyskano wzrost o 9 p.p., głównie w wyniku dużego wzrostu sprzedaży na rynku brytyjskim – sprzedaż gazomierzy do Secure UK oraz realizacja zamówień na naprawy i ponowną legalizację gazomierzy przez GWi.

Grupa prowadzi również sprzedaż do Indii z przeznaczeniem na rynek brytyjski, która dotyczy współpracy spółki Apator Metrix w zakresie gazomierzy z firmą Secure.

W poprzednich latach najwyższy poziom sprzedaży zagranicznej realizowany był do Rosji, jednak w związku z sytuacją polityczną i spadkiem kursu rubla, udział ten zmniejsza się, co jednocześnie jest rekompensowane poprzez większą penetrację pozostałych rynków EMEA.

Sezonowość sprzedaży

Przychody raportowane w latach	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
2013 r.	167 441	173 470	162 690	179 399
2014 r.	153 890	181 875	181 715	207 514
2015 r.	180 909	183 599	191 584	212 418
2016 r.	197 778	222 543	207 828	-
2013 r.	24,5%	25,4%	23,8%	26,3%
2014 r.	21,2%	25,1%	25,1%	28,6%
2015 r.	23,5%	23,9%	24,9%	27,6%
2016 r.	23,3%*	26,2%*	24,5%*	-

*) udział liczony do prognozy roku.

W ostatnich latach najwyższy poziom sprzedaży uzyskiwany był w ostatnim kwartale.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

6.2. Analiza rachunku zysków i strat

Sprawozdanie z zysków i strat	I-III kwartał 2016 r.	I-III kwartał 2015 r.	Zmiana	Dynamika
Przychody ze sprzedaży	628 149	556 092	72 057	113,0%
Koszt własny sprzedaży	473 548	404 234	69 314	117,1%
Zysk brutto ze sprzedaży	154 601	151 858	2 743	101,8%
Koszty sprzedaży	27 937	26 204	1 733	106,6%
Koszty ogólnego zarządu	76 226	69 776	6 450	109,2%
Zysk ze sprzedaży	50 438	55 878	-5 440	90,3%
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	-456	1 749	-2 205	-26,1%
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności	963	1 720	-757	56,0%
Przychody (koszty) restrukturyzacji	0	1 460	-1 460	0,0%
Zysk z działalności operacyjnej	50 945	60 807	-9 862	83,8%
EBITDA	76 975	83 944	-6 969	91,7%
Wynik na działalności finansowej	-4 966	609	-5 575	-815,4%
Zysk przed opodatkowaniem	45 979	61 416	-15 437	74,9%
Bieżący podatek dochodowy	12 774	11 474	1 300	111,3%
Odroczony podatek dochodowy	-3 028	490	-3 518	-618,0%
Zysk netto	36 233	49 452	-13 219	73,3%
Wskaźniki rentowności:				
Marża zysku brutto ze sprzedaży	24,6%	27,3%		
Marża zysku ze sprzedaży	8,0%	10,0%		
Marża EBITDA	12,3%	15,1%		
Marża zysku netto	5,8%	8,9%		

Wyniki grupy Apator uzyskane w okresie 9 miesięcy 2016 r. znajdują się pod presją straty netto spółki Apator Rector. Jednorazowa korekta dokonana w sprawozdaniu finansowym tej spółki, dotycząca realizowanych kontraktów długoterminowych, znacząco obniżyła wyniki grupy Apator na wszystkich poziomach zysków. Strata netto Apator Rector wyniosła 19,5 mln zł.

Pozostałe czynniki poza Apator Rector, które wpłynęły na poziom wyników finansowych GK Apator:

- zysk brutto na sprzedaży:
 - wzrost przychodów ze sprzedaży zagranicznej o 29,7% r/r (opis w pkt 6.1),
 - utrzymanie poziomu sprzedaży krajowej, pomimo presji cenowej, szczególnie widocznej w linii opomiarowania (liczniki gazu i energii elektrycznej) oraz linii sterowania i nadzoru (urządzenia zabezpieczeń i telemechaniki),
 - uzyskanie efektu skali sprzedaży i w rezultacie dźwigni operacyjnej w liniach opomiarowania energii elektrycznej oraz gazu,
 - utrzymanie udziału kosztu własnego sprzedaży w przychodach ze sprzedaży na poziomie 72% po wyłączeniu wpływu Apator Rector, uzyskane m.in. w wyniku efektów programu optymalizacji kosztów (szczególnie kosztów materiałowych),
 - poziom kursów EUR i USD wpływający pozytywnie na wysokość przychodów i negatywnie na poziom kosztu własnego sprzedaży,
 - spadek marży w segmencie non-core (linia sterownicza i górnicza).

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- zysk na sprzedaży, czynniki jak wyżej oraz:
 - utrzymanie na podobnym poziomie udziału kosztów sprzedaży w relacji do przychodów (4,4% wobec 4,7% rok wcześniej), pomimo istotnego wzrostu sprzedaży eksportowej,
 - wzrost kosztów ogólnego zarządu wynikający ze wzrostu wynagrodzeń, wzmocnienia funkcji grupowych, funkcji wsparcia (IT) oraz usług doradczych związanych z przebudową modelu zarządzania grupą i optymalizacją jej procesów.
- EBITDA, czynniki jak wyżej oraz:
 - wzrost amortyzacji o 3 mln zł r/r w wyniku unowocześniania parku maszynowego, wzrostu automatyzacji procesów produkcyjnych i nowych uruchomień produktów,
 - spadek poziomu zysku netto rosyjskiej spółki stowarzyszonej Teplovodomer o 0,7 mln zł, ze względu na trudną sytuację rynkową w Rosji (niższa sprzedaż wodomierzy i ciepłomierzy).
- zysk netto, czynniki jak wyżej oraz:
 - strata na działalności finansowej w kwocie 5 mln zł, spowodowana głównie niższym poziomem dodatniego wyniku na transakcjach walutowych. W analogicznym okresie 2015 r. wynik na działalności finansowej był dodatni w kwocie 0,6 mln zł, dzięki skompensowaniu poziomu odsetek od kredytów i pożyczek oraz ujemnych różnic kursowych, dodatnim wynikiem na transakcjach walutowych w kwocie 5,5 mln zł.

6.3. Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych

Zarząd Apator S.A. w dniu 27 października 2016 r. skorygował prognozę skonsolidowanych wyników finansowych na 2016 r. z poziomu 80 mln zł do 62 mln zł i podtrzymał prognozę skonsolidowanych przychodów ze sprzedaży na poziomie 850 mln zł.

Decyzja o aktualizacji prognozy została podjęta z uwagi na korekty dokonane w spółce zależnej Apator Rector sp. z o.o., które wpłynęły na obniżenie wyniku netto grupy Apator za trzy kwartały br. o kwotę 19,5 mln zł.

Zaawansowanie realizacji skorygowanej prognozy wyników finansowych na 2016 rok przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2016	Realizacja prognozy po III kwartale 2016 r.	Zaawansowanie
Skonsolidowane przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	850 000	628 149	73,9%
Skonsolidowany zysk netto	62 000	36 233	58,4%

Czynniki, które będą miały wpływ na poziom realizacji prognozy:

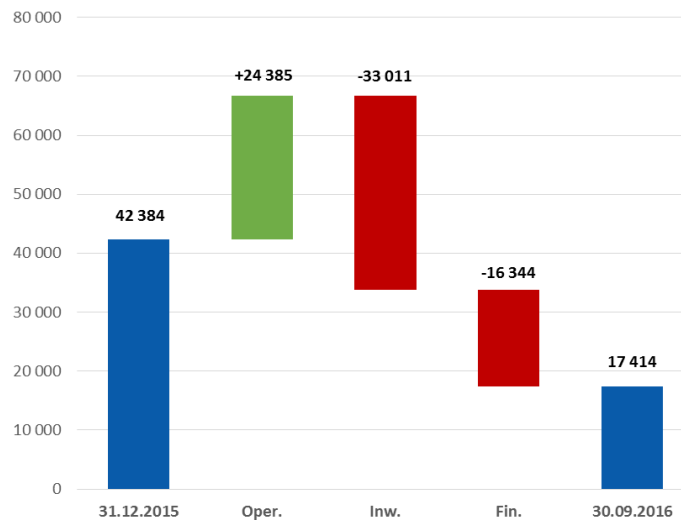
- sezonowość sprzedaży (wyższe poziomy sprzedaży uzyskiwane w ostatnich latach w IV kwartale),
- wysokość zysku netto za IV kwartał br., który powinien zostać osiągnięty na poziomie wyniku z III kwartału br. skorygowanego o stratę Apator Rector,
- założenie braku straty w spółce Apator Rector w IV kwartale br., z uwagi na wprowadzone w III kwartale br. korekty, które według najlepszej wiedzy Zarządu, uwzględniły wszystkie szacowane przyszłe koszty i obciążenia z tytułu realizacji kontraktów długoterminowych,
- realizacja kontraktu na sprzedaż wodomierzy do Etiopii, który nie był uwzględniony w prognozie,
- zwiększenie aktywa na podatek odroczony związanego z wykorzystywaną ulgą strefową w Pomorskiej SSE.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

6.4. Analiza sytuacji finansowej

W zakresie przepływów pieniężnych na dzień 30 września 2016 roku stan środków grupy Apator zmalał o 24 970 tys. zł do 17 414 tys. zł w stosunku do początku 2016 roku. Wpływ na poziom przepływów pieniężnych miały:

- niskie przepływy z działalności operacyjnej wynikające z wysokiego zaangażowania środków w kapitał obrotowy ,
- spłata kolejnej raty za wykup udziałów GWi (0,9 mln GBP) oraz wydatki inwestycyjne (29 mln zł),
- dodatnie saldo z tytułu zaciągniętych i spłacanych kredytów i pożyczek (13 mln zł),
- wypłata dywidendy (22 mln zł).

Przedstawione przepływy pieniężne potwierdzają bezpieczną sytuację finansową grupy, która zapewnia terminową spłatę zobowiązań, pozwala na prowadzenie działalności inwestycyjnej jak również dzielenie się zyskiem z akcjonariuszami w postaci dywidendy.

Wskaźniki	I-III kwartały 2016 r.	I-III kwartały 2015 r.	Formuła
Wskaźnik bieżącej płynności	1,4	1,7	Aktywa obrotowe/Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe
Wskaźnik płynności szybkiej	0,8	1,0	(Aktywa obrotowe - Zapasy)/Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe
Dług netto (tys. zł)	189 156	150 303	Kredyty i pożyczki – środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki
Dług netto/LTM EBITDA	1,8	1,3	(Kredyty i pożyczki – środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki)/LTM EBITDA
Capex (tys. zł)	25 525	29 913	Rzeczowe i niematerialne wydatki inwestycyjne
Kapitał obrotowy (tys. zł)	232 375	202 993	(Aktywa bieżące – środki pieniężne) – (Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe – krótkoterminowe kredyty i pożyczki)

Wysokość kapitału obrotowego netto r/r wzrosła o 14,5% i związana jest ze wzrostem należności w linii opomiarowania energii elektrycznej i gazu uzasadnionej wyższym poziomem sprzedaży oraz wzrostem zapasów w linii woda i ciepło (przejęcie aktywów ze spółki Fellows w wyniku jej inkorporacji). W rezultacie efektywność

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

skonsolidowanego kapitału obrotowego netto liczona jako czas generacji przychodów ze sprzedaży wynosi 101 dni i jest dłuższa o 2 dni w stosunku do I-III kwartałów 2015 r.

Wysokość długu netto również wzrosła o 25,8% i wynikała głównie z budowy kapitału obrotowego w liniach woda i ciepło oraz gaz i konwersji zadłużenia wewnątrzgrupowego na zewnętrzne w Apator Rector.

7. Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w I-III kwartałach 2016 roku

1. W dniu 29 stycznia 2016 r. spółka Apator Metrix SA zawarła ze spółką Flonidan A/S umowę o szacowanej łącznej wartości 28 mln EUR (tj. ok. 125 mln PLN). Przedmiotem umowy jest dostawa gazomierzy na rynek holenderski w latach 2016-2020. Umowa została zawarta w wyniku przetargu ogłoszonego przez Liander NV, w ramach którego Flonidan A/S został zakwalifikowany jako jeden z dostawców.
2. W dniu 29 stycznia 2016 r. spółka Apator SA zawarła z Tauron Dystrybucja SA umowę na dostawy liczników jednofazowych o wartości 11,6 mln zł.
3. W dniu 1 lutego 2016 r. spółka Apator SA zawarła umowy z ośmioma Oddziałami PGE. Przedmiotem umów jest dostawa jednofazowych i trójfazowych liczników energii elektrycznej o wartości 31,7 mln zł w 2016 r. z opcją dostaw na 2017 r. o wartości 39,8 mln zł. Decyzja w zakresie skorzystania z prawa opcji została podjęta przez PGE w listopadzie br. i w związku z powyższym na podstawie zawartych umów i skorzystania przez wszystkie oddziały PGE z zawartego w nich prawa opcji, łączna wartość dostaw w latach 2016 – 2017 wyniesie 71,5 mln zł.
4. W dniu 1 czerwca 2016 r. spółka Apator SA zawarła umowę z PKP Energetyka SA. Przedmiotem umowy jest dostawa urządzeń oraz wdrożenie systemu inteligentnego opomiarowania AMI w terminie do końca 2016 roku. Wartość umowy wynosi 25,4 mln zł i może zostać podwyższona do 39,6 mln zł w przypadku zwiększenia zakresu wykonywanych prac.
5. W dniu 22 czerwca 2016 r. zawarta została Umowa Wieloproduktowa pomiędzy ING Bank Śląski SA a spółkami grupy Apator (Apator SA, Apator Powogaz SA, Apator Metrix SA, FAP Pafal SA, Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Rector Sp. z o.o., Apator Telemetry Sp. z o.o.). Przedmiotem Umowy jest udzielenie spółkom grupy Apator odnawialnego limitu kredytowego parasolowego do kwoty 120 mln zł przeznaczonego na bieżące finansowanie działalności podmiotów grupy.
6. W dniu 22 czerwca 2016 r. Zarząd Apator SA odtajnił informację poufną dotyczącą zamiaru ogłoszenia przez inwestora wezwania do zapisywania się na sprzedaż wszystkich akcji Apator SA. Odtajnienie informacji nastąpiło w wyniku uzyskania od inwestora informacji o odstąpieniu od zamiaru ogłoszenia wezwania, z uwagi na fakt, iż zaproponowana cena nie została zaakceptowana przez akcjonariuszy spółki reprezentujących istotny mniejszościowy pakiet w łącznej ilości praw głosu na walnym zgromadzeniu spółki. W konsekwencji skutkowało to również zakończeniem negocjacji inwestora ze spółką.
7. W dniu 27 października br. Zarząd dokonał korekty prognozy skonsolidowanego zysku netto z poziomu 80 mln zł do 62 mln zł, w związku z negatywnym wpływem wyników Apator Rector.

8. Wskazanie czynników, które w ocenie Zarządu będą miały wpływ na przyszłe wyniki grupy Apator

Na sytuację i wyniki finansowe grupy Apator w perspektywie najbliższych okresów wpływ będą miały następujące czynniki:

- Wszystkie linie biznesowe:
 - sytuacja makroekonomiczna,

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- kształtowanie się kursów walut USD (koszty zakupu materiałów elektronicznych), EUR i GBP (przychody ze sprzedaży eksportowej),
- efekty realizowanej polityki zabezpieczenia kursów walut,
- Segment automatyzacji pracy sieci – linia ICT – spółka Apator Rector:
 - brak negatywnego wpływu dalszej działalności spółki na wyniki grupy Apator – według najlepszej wiedzy Zarządu dokonana korekta wyników finansowych, powodująca stratę w spółce za trzy kwartały br. na poziomie 19,5 mln zł, obejmuje wszystkie obecne i przyszłe negatywne skutki związane z realizacją kontraktów,
 - powrót do nowej kontraktacji w 2017 r. z perspektywą rozwoju w innych obszarach mediów użytkowych,
- Segment automatyzacji pracy sieci – linia sterowania i nadzoru – spółka Apator Elkomtech:
 - zmiany w priorytetach inwestycyjnych w koncernach energetycznych szczególnie w zakresie systemów informatycznych wspomagających zarządzanie majątkiem firmy, wpływające niekorzystnie na poziom sprzedaży,
 - wzrost konkurencji i erozja cenowa w obliczu mniejszej liczby przetargów na rynku,
 - duża sezonowość sprzedaży przypadająca na ostatni kwartał roku,
 - inicjatywy kosztowe: prace nad nowymi, przyszłościowymi rozwiązaniami oraz doskonalenie obecnej oferty produktowej (w tym redesign to cost),
- Segment automatyzacji pracy sieci – linia łączeniowa:
 - perspektywy kontynuacji wysokiej sprzedaży przy dobrej rentowności,
 - inicjatywy produktowe: przygotowanie do wdrożenia zmodernizowanej oferty rozłączników,
- Segment pomiarowy – linia energii elektrycznej:
 - wypełniony portfel zamówień w zakresie liczników energii elektrycznej (Energia Operator, PGE, Tauron Dystrybucja, RWE Stoen, PKP Energetyka) oraz w zakresie liczników indukcyjnych (Maroko, Belgia, Austria),
 - inicjatywy produktowe: zakończenie prac nad zmodernizowanym kosztowo komunalnym licznikiem elektronicznym Norax oraz prowadzenie działań zmierzających do jego wprowadzania do sprzedaży,
 - poprawa efektywności operacyjnej Apator SA oraz FAP Papal SA poprzez prowadzoną optymalizację kosztową,
- Segment pomiarowy – linia woda i ciepło:
 - wzrost eksportu szczególnie do krajów Unii Europejskiej, kompensujący spadek sprzedaży do Rosji,
 - zakończenie w 3Q 2016 r. prac nad wdrożeniem do produkcji wodomierzy ultradźwiękowych do wody zimnej, uruchomienie akcji promocyjnych i pierwszych sprzedaży w 4Q 2016 r.,
 - możliwości sprzedażowe na rynku afrykańskim - wygrany przetarg w Etiopii na kwotę 14,1 mln zł z możliwością realizacji w 4Q2016 r.,
 - inicjatywy produktowe: dalsze intensywne prace nad opracowaniem kolejnych rodzin wyrobów ultradźwiękowych (Apator Powogaz – Apator Miitors), rozwój systemów telemetrycznych GSM (Apator Telemetry),
- Segment pomiarowy – linia opomiarowania gazu:
 - utrzymanie tempa ekspansji eksportowej:

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- ✓ realizacja przetargów na rynek holenderski we współpracy z Landis+Gyr (szacowana wartość umowy 8 mln EUR) oraz z Flonidanem (szacowana wartość umowy 28 mln EUR),
 - ✓ kontynuowanie dostaw do partnera Secure (rynek brytyjski i indyjski),
 - inicjatywy produktowe: prace nad własnymi rozwiązaniami gazomierzy typu smart,
 - inicjatywy kosztowe i produkcyjne: automatyzacja procesów produkcyjnych i zwiększenie skalowalności produkcji,
- Segment non-core – linia sterownicza i górnicza:
 - stopniowa poprawa trudnej sytuacji spółki Apator Control wynikającej z niskiego poziomu sprzedaży,
 - utrzymywanie się tendencji spadkowej w zakresie wyników finansowych spółki Apator Mining zarówno po stronie przychodów jak i rentowności:
 - ✓ pomimo trudnej sytuacji w branży górniczej, dzięki podjętym działaniom restrukturyzacyjnym, spółka Apator Mining nadal wypracowuje zyski,
- Pozostałe czynniki:
 - planowane na przełomie 2016/2017 zmiany w procesie produkcji w Apator SA ukierunkowane na zwiększenie mocy produkcyjnych i skalowalności produkcji, wzrost wydajności, obniżanie kosztów oraz wdrożenie programu rozwoju dostawców (dywersyfikacja źródeł, stały monitoring pod kątem cen i jakości),
 - wdrażanie efektywniejszego modelu zarządzania grupą Apator w kierunku zintegrowanego systemu zarządzania obszarami biznesowymi z centralnymi funkcjami wsparcia, co pozwoli na uzyskanie dodatkowych efektów synergii, optymalizację kosztów i uwolnienie zbędnych rezerw,
 - rozwój przez akwizycje - stała penetracja rynków europejskich w celu poszukiwania możliwości akwizycyjnych.

9. Ryzyka dotyczące działalności grupy Apator

9.1. Materializacja ryzyk

W grupie Apator nastąpiła materializacja ryzyka związanego z realizacją kontraktów długoterminowych przez Apator Rector.

Przyczyny powstania i materializacji ryzyka:

- leżące po stronie spółki:
 - niewystarczające zasoby do równoległej realizacji dwóch dużych, skomplikowanych projektów informatycznych - Systemu Informacji o Dystrybucji (SID) dla Energa Operator i Zarządzania Majątkiem Sieciowym (ZMS) dla Tauron Dystrybucja,
 - niewłaściwe planowanie i budżetowanie projektów,
- leżące po stronie klientów:
 - spowolnienie lub wstrzymanie odbioru prac (m.in. z uwagi na brak gotowości klienta do ich odbioru), zmiany zakresu prac i kolejności realizacji zadań z uwagi na zmianę priorytetów klienta,

co spowodowało opóźnienia w realizacji powyższych kontraktów,

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Skutki materializacji ryzyka:

- konieczność rewizji budżetów kontraktów długoterminowych skutkująca doszacowaniem kosztów i innych obciążeń, które będą ponoszone do dnia zakończenia prac, a w konsekwencji strata netto Apator Rector za trzy kwartały br. w wysokości 19,5 mln zł,
- wysoki poziom zadłużenia Apator Rector w kwocie 34 mln zł,

Plan postępowania z ryzykiem:

- negocjacje i współpraca z klientami – przewidywany termin zakończenia kontraktów II kwartał 2017 r.,
- inwestycje w rozwój metodyk zarządczych w projektach m.in. przy wsparciu firmy doradczej,
- wzmocnienie kompetencji,
- wsparcie firm doradczych w zakresie finansowego i prawnego rozliczenia kontraktów,
- planowana restrukturyzacja spółki po zakończeniu kontraktów długoterminowych, skierowana na:
 - dostosowanie bazy kosztów do przyszłej zmniejszonej skali działalności,
 - zachowanie kluczowych kompetencji oraz praw do produktu, co pozwoli na dalsze oferowanie systemów Zarządzania Majątkiem Sieciowym (aplikacje i paszportyzacja) w dużych przetargach, przy korzystaniu ze wsparcia firm podwykonawczych,
- poszukiwanie nowych kierunków sprzedaży - obszary innych mediów użytkowych, poza energetyką zawodową.

Celem prowadzonych działań jest zamknięcie obecnych kontraktów i uruchomienie nowej, rentownej sprzedaży.

Według najlepszej wiedzy Zarządu, wprowadzone w 3Q 2016 r. korekty w sprawozdaniu finansowym Apator Rector, uwzględniają wszystkie szacowane przyszłe koszty i obciążenia z tytułu realizacji kontraktów długoterminowych i w związku z powyższym powinny wyeliminować negatywny wpływ kontraktów na przyszłe wyniki grupy Apator (począwszy od 4Q br.).

9.2. Ryzyka

I) Ryzyka strategiczne:

1) Ryzyka dotyczące założonych celów strategicznych

- Brak wdrożenia smart meteringu w Polsce wynikający z problemów w wypracowaniu specyfikacji technicznych oraz braku kierunkowego planu wdrożenia (roadmapy), co w konsekwencji blokuje rozwój inteligentnych sieci.

Podczas prac grupy roboczej przy KIGeIT powstała specyfikacja liczników smart 1 i 3 fazowych. Nie ma jednak nadal stosownych aktów prawnych, które zatwierdzałyby kolejną propozycję środowisk energetycznych. Nie ma również żadnego oficjalnego planu i terminarza wdrożenia smart meteringu w Polsce, pomimo nałożonych przez dyrektywy UE zobowiązań do zainstalowania 80% liczników smart do 2020 roku.

- Przekierowanie inwestycji na sektor wydobywczy. Ryzyko spowolnienia inwestycji w polskim sektorze dystrybucji energii elektrycznej w średnim terminie (1-2 lata) związane z przeniesieniem środków inwestycyjnych z dystrybucji na sfinansowanie restrukturyzacji górnictwa.

Restrukturyzacja polskiego sektora górnictwa w dużej części będzie finansowana ze środków polskich grup energetycznych (np. utworzenie PGG i zobowiązania z tym związane). Obecnie trwają prace nad modyfikacją

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

strategii OSD, a niektóre firmy energetyczne, jak np. Tauron już ogłosiły nową strategię, w której niezbędne oszczędności wygenerowane zostaną także poprzez zmniejszenie wydatków inwestycyjnych w sektorze dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej, co może się przełożyć na zmniejszenie wydatków inwestycyjnych w całej branży elektrycznej.

- Utrzymywanie się niskiego poziomu cen w zakresie liczników gazu i energii elektrycznej w wyniku bardzo konkurencyjnego rynku, presji cenowej w przetargach oraz dużej siły zakupowej operatorów systemów dystrybucyjnych (centralizacja zakupów, uzupełnienie przetargów systemem aukcyjnym, alokacja kontraktów 1-2 letnich u jednego dostawcy),
- Zanik popytu w horyzoncie kilku kolejnych lat na liczniki indukcyjne, dostarczane przez Pafal, z uwagi na starzejącą się technologię.

2) Ryzyko związane z wpływem potencjalnych akwizycji znaczących podmiotów

Grupa Apator, zgodnie z przyjętą strategią działalności, poszukuje szans akwizycyjnych, które zapewnią pozyskanie kluczowych kompetencji, wzmocnienie pozycji na wybranych rynkach i rozwój grupy kapitałowej. Z chwilą, gdy dokonane zostanie przejęcie lub fuzja innego podmiotu, proces pełnego zintegrowania tejże jednostki może być obciążony wieloma ryzykami, np. odejścia kluczowych pracowników, utraty części klientów, wysokich kosztów całego procesu integracji, bądź barierą związaną z kulturą organizacyjną skutkującą niewykorzystaniem potencjału wynikającego z przejęcia lub brakiem możliwości zrealizowania korzyści z tytułu synergii i wspólnych celów strategicznych. Grupa dokonuje oceny potencjalnych przejęć i akwizycji, a realizacja takich transakcji wymaga szczególnego zaangażowania kierownictwa wysokiego szczebla i może się wiązać ze znaczącymi kosztami związanymi z identyfikacją i oceną kandydatów do przejęcia, negocjowaniem umów i integracją przejmowanych podmiotów. Dla przeprowadzenia takich transakcji grupa Apator może wymagać dodatkowego finansowania, co również może mieć wpływ na wyniki finansowe grupy. Korzyści z potencjalnych przejęć zależeć będą przede wszystkim od zdolności do integracji przejmowanych podmiotów w struktury grupy kapitałowej. Przyszłe nabycia mogą się wiązać z przejęciem istniejących zobowiązań i ryzykiem wystąpienia zobowiązań nieujawnionych. Grupa Apator nie może zapewnić, że w przyszłości wystąpią korzystne możliwości przejęć bądź, gdy takie nastąpią, że ich wynikiem będzie udana integracja nabytych podmiotów.

3) Ryzyko utraty wartości przejętych aktywów

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i przynajmniej raz w roku poddawana jest testowi na utratę wartości. Wartość firmy jednostek zależnych na dzień 30.09.2016 r. wynosi 123,3 mln zł, w tym:

- Apator Rector - 43,1 mln zł,
- Apator Elkomtech – 34,4 mln zł,
- Apator Miitors – 18,8 mln zł,
- Apator Powogaz – 17,9 mln zł,
- pozostałe spółki – 8,1 mln zł.

Ryzyko związane jest z ewentualnym zmniejszeniem potencjału do generowania gotówki przez jednostki zależne/jednostki generujące gotówkę (CGU) w przedziale czasu określonym perspektywą biznes planu.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

II) Ryzyka operacyjne**1) Ryzyko koncentracji klientów**

Ryzyko związane jest z koncentracją klientów grupy Apator, którą stanowi sektor energetyki zawodowej. Istotny udział w przychodach grupy Apator stanowi sprzedaż do polskich koncernów energetycznych. W związku z powyższym ryzyko dotyczy w szczególności zakończenia współpracy pomiędzy Apator Rector a spółkami z energetyki zawodowej w ramach realizowanych kontraktów długoterminowych, która może wpłynąć na sprzedaż produktów i usług pozostałych spółek z grupy Apator dla tej grupy klientów.

2) Ryzyko związane z realizacją długoterminowych umów

Ryzyko dotyczy realizacji istotnych, długoletnich umów z klientami zagranicznymi, szczególnie w ramach przetargów zagranicznych (np. umowy z Flonidanem, Landis+Gyr). Ryzyko wiąże się z niedotrzymaniem standardów jakościowych produktów oraz terminów dostaw, które w konsekwencji mogą doprowadzić do nałożenia wysokich kar umownych, utraty dobrego wizerunku lub nawet utraty klientów.

3) Ryzyka gospodarcze

Ryzyko związane jest z dużym udziałem eksportu grupy Apator i dotyczy sytuacji gospodarczej panującej na głównych rynkach eksportowych. Do istotnych zagrożeń wpływających na działalność grupy Apator zaliczyć można ogólnoświatowe zawirowania gospodarcze i napięcia polityczne. Znaczący wpływ na strukturę sprzedaży grupy Apator na rynkach zagranicznych ma kształtowanie się sytuacji gospodarczej i politycznej w Rosji, która spowodowała znaczny spadek przychodów z rynku rosyjskiego w ostatnich latach. Spółki grupy Apator obecnie koncentrują się na umacnianiu pozycji rynkowej w obszarze EMEA, w którym odnotowane były istotne wzrosty sprzedaży.

Ponadto, przejściowo wpływ ma również sytuacja w Polsce związana ze zmianą władz w spółkach pozostających pod kontrolą Skarbu Państwa. Spowodowało to przejściowe spowolnienie w realizacji programów inwestycyjnych lub częściową zmianę ich kierunków, natomiast zmiany kadrowe powodują spowolnienie procesów decyzyjnych.

4) Ryzyko poziomu jakości

Grupa Apator wdraża w szerokim zakresie nowe produkty (np. liczniki smart, wodomierze ultradźwiękowe), nowe technologie komunikacyjne oraz istotnie modernizuje dotychczasowe wyroby. Wiąże się to z ryzykiem ewentualnych wad jakościowych.

5) Ryzyko komodytyzacji rozwiązań i technologii

Ryzyko związane jest z szerokim upowszechnieniem nowych rozwiązań i technologii oraz dynamicznym postępem technologicznym, które prowadzą do presji na obniżanie cen produktów i usług.

6) Ryzyka regulacyjne, ryzyka braku standardów technicznych dla nowoczesnych technologii (smart metering, automatyzacja sieci)

Ryzyko dotyczy możliwości zmian regulacji prawnych w otoczeniu grupy kapitałowej lub sytuacji, w których istnieją niejasne regulacje lub ich brak. Ryzyko związane jest również z brakiem standardów i specyfikacji technicznych dla nowoczesnych technologii, częstej zmiany tych wymagań podczas realizacji rozpoczętych kontraktów, które prowadzą do ograniczenia elastyczności i szybkości reagowania biznesu i wprowadzania dodatkowych odpowiedzialności na zarządzających. Ze względu na to, że proces oczekiwania na zatwierdzenia nowych wymagań/specyfikacji, prekwalfikacji lub certyfikacji w segmentach „Smart Metering” i „Smart Grids” może być długi, co może skutkować opóźnieniami we wprowadzeniu produktów na rynek albo opóźnieniami realizacji harmonogramu w przypadku zawartych już długoterminowych kontraktów.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Grupa ogranicza powyższe ryzyko angażując się we współpracę z polskimi i europejskimi organizacjami branżowymi (np. PTPIREE, KIGEIT, KSPG, ESMIG, G3-PLC Alliance, PRIME Alliance, OSGP Alliance), które mają realny wpływ na kreowanie, zatwierdzanie standardów technicznych i kształt regulacji branżowych.

7) Ryzyko utraty kluczowych pracowników

Sektor zaawansowanych technologii, w którym działa grupa Apator opiera się na kompetencjach i wiedzy jej kluczowych pracowników, przede wszystkim w działach R&D oraz kluczowej kadry zarządzającej.

W celu minimalizacji ryzyka następuje wzmocnienie i rozwój funkcji HR w grupie Apator oraz realizowany jest program projektów HR, obecnie dla linii biznesowych dedykowanych do obsługi energetyki zawodowej.

III) Ryzyka finansowe

1. Ryzyka walutowe

Ryzyko związane jest z niestabilnością rynku finansowego i dużą zmiennością kursów walut, a także związane z różnicami kursowymi przy transakcjach importowych i eksportowych wynikających ze zmiany kursu w momencie realizacji transakcji i jej rozliczenia.

Grupa Apator osiąga istotne przychody na rynkach zagranicznych, jak również importuje materiały i komponenty, w związku z powyższym jej wyniki uzależnione są od kształtowania się kursów walutowych.

Tendencja w zakresie kształtowania się kursu PLN/USD w I-III kwartałach 2016 r. wpływała na ponoszone koszty surowców i materiałów, których ceny utrzymywały się na wysokim poziomie. Średni kurs PLN/USD w I-III kwartałach 2016 roku wyniósł 3,90; podczas gdy średni kurs USD/PLN w analogicznym okresie roku poprzedniego wyniósł 3,73.

W zakresie kształtowania się waluty EUR w stosunku do PLN w okresie I-III kwartałów 2016 roku notowano korzystną tendencję umacniania się waluty euro, która wpływała na wzrost wpływów z eksportu. Kurs euro na przestrzeni dziewięciu miesięcy 2016 roku ukształtował się na poziomie 4,36 i był znacznie wyższy niż kurs średni w analogicznym okresie roku 2015 wynoszący 4,16.

W celu minimalizacji ryzyka walutowego, grupa Apator prowadzi politykę zabezpieczeń w zakresie kursu EUR oraz waluty USD. Na dzień 30 września 2016 roku:

- stan kontraktów terminowych zabezpieczających walutę EUR wynosił 43.880 tys. EUR z terminami realizacji w latach 2016 – 2018 po średnim kursie 4,39 zł,
- stan transakcji zabezpieczających walutę USD wynosił 6.910 tys. USD z terminami realizacji w latach 2016 – 2017 po średnim kursie 3,92 zł.

2. Ryzyko związane z płynnością finansową

Ryzyko zarządzane jest poprzez bieżącą i okresową analizę spływu należności, jak i terminowe regulowanie zobowiązań, utrzymanie odpowiednich poziomów kowenantów określonych w umowach kredytowych.

Grupa Apator posiada prawidłową płynność finansową. Grupa Apator w 2016 roku wdrożyła kredyt wieloproduktowy (parasolowy), który pozwala na elastyczne zarządzanie płynnością poszczególnych spółek grupy.

3. Ryzyko podatkowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają zmianom oraz zmienia się ich interpretacja przez organy skarbowe. Skutkiem czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonych regulacji bądź precedensów prawnych lub zmienia się podejście organów skarbowych do transakcji podatkowych. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania istotnych kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami.

Dostarczanie zaawansowanych technologicznie wyrobów dla najbardziej wymagających klientów w Polsce i za granicą RP, jest aktualnie istotnym czynnikiem rozwoju biznesu w grupie, przynoszącym stabilne zyski, niemniej z uwagi na osiągniętą skalę i tempo rozwoju, a także na fakt, że złożoność przedmiotu realizacji umów na dostawy produktów wymaga niejednokrotnie udziału w międzynarodowych konsorcjach, automatycznie zwiększa związane z prowadzeniem działalności międzynarodowej ryzyka finansowe. Jednym z elementów tych ryzyk są ryzyka podatkowe związane z przepływem towarów pomiędzy firmami współpracującymi w ramach realizacji umów i pochodzącymi z różnych krajów i towarzyszącymi tym transakcjom interpretacjami podatkowymi.

Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe. Grupa Apator stoi na stanowisku, że utworzono odpowiednie rezerwy w odniesieniu do prawdopodobnych i możliwych do kwantyfikacji ryzyk zobowiązań.

IV) Inne kategorie ryzyka:

Ryzyko organizacji grupy Apator i zarządzania korporacyjnego

Ryzyko związane jest z funkcjonowaniem w grupie Apator 17 spółek, co może powodować nieefektywną współpracę pomiędzy spółkami w zakresie procesów zarządczych, sprawozdawczości oraz zarządzania informacją. Może to mieć niekorzystny wpływ na działalność grupy poprzez niepełną realizację celów strategicznych lub wydłużony proces ich realizacji.

Powyższe ryzyko mitygowane jest w ramach kontroli biznesowej poprzez nadzór właścicielski, ustanowione prawo wewnętrzne w formie wytycznych korporacyjnych, działalność komitetów powołanych w ramach grupy Apator, kontroling oraz działania CFO.

10. Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje

10.1. Kredyty

W II kwartale 2016 r. grupa Apator wdrożyła finansowanie parasolowe, które oprócz umożliwienia elastycznego zarządzania płynnością w grupie, pozwoliło na ujednoczenie warunków cenowych dla grupy Apator. W związku z powyższym w dniu 22 czerwca 2016 r. zawarto umowę wieloproduktową z ING Bank Śląski z siedzibą w Katowicach, do której przystąpiły następujące spółki: Apator SA, Apator Telemetry Sp. z o.o., Apator Powogaz SA, FAP Pafal SA, Apator Metrix SA, Apator Rector Sp. z o.o., Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Mining Sp. z o.o. W ramach umowy spółki grupy Apator mają przyznany odnawialny limit kredytowy do kwoty 120 mln zł, przeznaczony na bieżące finansowanie działalności oraz limity na gwarancje i akredytywy.

Umowa wieloproduktowa przewiduje dwuletni okres finansowania i została zawarta do dnia 22 czerwca 2018 r. Oprocentowanie limitu oparte jest o stawkę WIBOR 1M powiększoną o marżę banku. W ramach umowy ustalono następujące zabezpieczenia:

- zastawy rejestrowe na zapasach spółek grupy Apator o łącznej wartości 80,04 mln zł,
- zastawy rejestrowe na środkach trwałych spółek grupy Apator o łącznej wartości brutto 30,5 mln zł,
- zastawy rejestrowe na wierzytelności z tytułu rachunków bankowych prowadzonych w ING Banku Śląskim SA,
- hipoteka łączna umowna na nieruchomościach spółek grupy Apator: FAP Pafal SA w Świdnicy i Apator Mining Sp. z o.o. w Katowicach o łącznej wartości 10,1 mln zł, wpis do najwyższej sumy zabezpieczenia w kwocie 26 mln zł,

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- cesja z praw polisy ubezpieczeniowej powyższych zabezpieczeń,
- oświadczenie spółek grupy Apator o poddaniu się egzekucji do kwoty 180 mln zł do dnia 22.06.2024 r.

Zobowiązania wynikające z przyznanego limitu obciążają spółki grupy Apator solidarnie, maksymalnie do kwoty limitu tj. 120 mln zł.

Ponadto na dzień 30 września 2016 r. stan istotnych umów kredytowych zaciągniętych w poprzednich okresach jest następujący:

1) spółka Apator SA posiada kredyt długoterminowy zawarty z Bankiem Handlowym w Warszawie w dniu 19 marca 2014 r. Na mocy zawartej umowy oraz aneksu podpisanego w dniu 9 kwietnia 2014 r. Bank udzielił spółce Apator SA, kredytu w wysokości 98,4 mln zł, przeznaczonego na sfinansowanie nabycia 100% akcji Apator Elkomtech SA. Kredyt został udzielony na okres 5 lat i spłacany jest w dziewięciu półrocznych ratach kapitałowych:

- pierwsza rata spłacona została w dniu 31 grudnia 2014 r. w wysokości 10 mln zł,
- raty od drugiej do ósmej płatne na koniec czerwca i grudnia w wysokości 11,3 mln zł,
- dziewiąta rata płatna w dniu 31 grudnia 2018 roku w wysokości 9,7 mln zł.

Na dzień 30 września 2016 r. do spłaty kredytu pozostało 54,7 mln zł. Naliczanie odsetek i ich płatność następuje w okresach kwartalnych.

W ramach umowy o kredyt długoterminowy obowiązują następujące zabezpieczenia:

- zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator SA będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining sp. z o.o.,
- zastaw rejestrowy na 100% akcji Apator Elkomtech SA,
- zastaw rejestrowy na środkach trwałych wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia,
- hipoteka do kwoty 40 mln zł na nieruchomości Apator SA położonej w Ostaszewie z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej.

W zakresie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt długoterminowy zostały złożone przez Apator SA oświadczenia o poddaniu się egzekucji, w tym najwyższe do kwoty 118,1 mln zł.

2) spółka Apator Metrix SA posiada kredyt długoterminowy (inwestycyjny) zaciągnięty w Banku Millenium SA w wysokości 15 mln zł. Kredyt udzielony jest na okres do 31.12.2020 r. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększonej o marżę banku. Spłatę kredytu zabezpiecza hipoteka kaucyjna do kwoty 23,3 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Tczewie oraz przewłaszczenie środków trwałych o łącznej wartości min. 2,4 mln zł. Na dzień 30 września 2016 r. stan udzielonego kredytu wynosi 9,3 mln zł.

3) spółka Apator Powogaz SA posiada kredyt refinansowy zaciągnięty w ING Banku Śląskim w kwocie 800 tys. EUR. Kredyt udzielony został na okres do 29.12.2017 r. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało w oparciu o zmienną stopę procentową EURIBOR powiększona o marżę banku w stosunku rocznym. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka umowna w kwocie 960 tys. EUR oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej i pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach spółki prowadzonych przez bank ING. Na dzień 30 września 2016 r. stan udzielonego kredytu wynosi 1,6 mln zł (350 tys. EUR).

4) spółka Apator Powogaz SA posiada kredyt długoterminowy zaciągnięty w ING Banku Śląskim w kwocie 24 mln zł. Kredyt został udzielony do dnia 30.11.2022 r. i spłacany jest w miesięcznych ratach, począwszy od 31.12.2015 r. Oprocentowanie kredytu ustalane jest według zmiennej stopy procentowej równej WIBOR 1M powiększonej o marżę Banku, której wysokość uzależniona będzie od wskaźnika dług netto/EBITDA oraz prowizję. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka w kwocie 33 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Poznaniu wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej oraz pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach spółki

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

prowadzonych przez bank ING, a także oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 96 mln zł. Na dzień 30 września 2016 r. stan udzielonego kredytu wynosi 21 mln zł.

10.1.1. Stan kredytów i pożyczek grupy Apator

Wyszczególnienie	na dzień	
	30.09.2016 r.	30.09.2015 r.
Kredyty i pożyczki długoterminowe	72 070	92 588
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	134 500	83 784
Kredyty i pożyczki ogółem	206 570	176 372

10.2. Pożyczki

Stan udzielonych i otrzymanych pożyczek spółek grupy Apator przedstawia się następująco:

- 1) Spółka Apator Metrix SA posiada należność z tytułu udzielonych pożyczek swojemu podmiotowi zależnemu spółce GWi Ltd.:

Tytułem	Kwota pożyczki	Data udzielenia pożyczki	Stan na 30.09.2016 r.	Waluta	Stopa procentowa
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	1 600 000	05.09.2012 r.	1 212 000	GBP	3 p.p. powyżej stopy bazowej Barclays Bank PLC
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	75 000	03.10.2012 r.	75 000	GBP	3 p.p. powyżej stopy bazowej Barclays Bank PLC
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	50 000	17.07.2013 r.	50 000	GBP	3 p.p. powyżej stopy bazowej Barclays Bank PLC
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	50 000	20.08.2013 r.	50 000	GBP	3 p.p. powyżej stopy bazowej Barclays Bank PLC
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	100 000	04.11.2013 r.	100 000	GBP	3 p.p. powyżej stopy bazowej Barclays Bank PLC
Suma	1 875 000		1 487 000	GBP	

Na dzień 30.09.2016 r. pożyczka udzielona GWi wynosiła łącznie 1.487 tys. GBP (tj. 7.166,6 tys. zł wg kursu kupna banku dominującego z dnia 30 września 2016 r. równego (1 GBP = 4,8195 zł)). Na dzień 30.09.2016 r. zostały uregulowane wszystkie odsetki.

- 2) Spółka Apator Powogaz SA posiada należność z tytułu udzielonych pożyczek swojemu podmiotowi zależnemu spółce Apator Miitors ApS:

Tytułem	Kwota pożyczki	Data udzielenia pożyczki	Stan na 30.09.2016 (łącznie z odsetkami)	Waluta	Termin wymagalności	Stopa procentowa
pożyczka udzielona na finansowanie spłaty obligacji	949 648	31.03.2015 r.	402 794,90	EUR	31.03.2018 r.	2%
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	200 000	21.04.2015 r.	205 766,61	EUR	30.04.2018 r.	2%
pożyczka udzielona na bieżącą działalność spółki	250 000	15.06.2015 r.	256 472,27	EUR	30.06.2018 r.	2%
Suma	1 399 648		865 033,78	EUR		

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Na dzień 30.09.2016 r. pożyczka udzielona Apator Miitors wynosiła łącznie 865 tys. EUR (tj. 3,7 mln zł wg średniego kursu NBP z dnia 30 września 2016 r. równego 1 EUR = 4,3120 zł). Odsetki regulowane są na koniec każdego roku kalendarzowego.

- 3) Spółka GWi posiada pożyczkę w wysokości 1,7 mln GBP (tj. 9,6 mln PLN) zaciągniętą w BI Group PLC. Do dnia 30.11.2015 r. spółka spłaciła pierwszą część pożyczki w wysokości 0,1 mln GBP, spłata kolejnych części będzie następować ze środków obrotowych GWi według następującego harmonogramu:
- nie później niż do 30 listopada 2016 roku: 0,1 mln GBP,
 - nie później niż do 30 listopada 2017 roku: 0,6 mln GBP,
 - nie później niż do 30 listopada 2018 roku: 0,9 mln GBP.

10.3. Poręczenie i gwarancje

Stan udzielonych poręczeń kredytów, pożyczek i gwarancji jest następujący:

- 1) Spółka Apator SA:
 - gwarancja dla National Industry Group Ltd. na kwotę 4,5 mln GBP (tj. 24,7 mln zł), zabezpieczająca spłatę przez Apator Metrix SA odroczonej w czasie płatności za udziały GWi. Gwarancja została udzielona do 2020 roku. Prowizja z tytułu udzielenia gwarancji wynosi 0,8% w stosunku rocznym.
 - gwarancja należytego wykonania umowy obowiązującej do dnia 30.10.2017 r. na kwotę 0,9 mln zł przez podmiot zależny Apator Rector sp. z o.o. dla RWE Group Business Services Polska sp. z o.o. udzielona poprzez bank Raiffeisen Bank SA. Prowizja z tytułu powyższej gwarancji jest równa wysokości poniesionych na rzecz banku kosztów powiększonych o 5% od kwoty udzielonej gwarancji.
 - gwarancja płatnicza na kwotę 400 tys. zł, wystawiona przez Exatel S.A. w dniu 23 kwietnia 2015 roku. W dniu 14 marca 2016 zawarty został aneks zmieniający termin ważności gwarancji do dnia 22 kwietnia 2017 r. W dniu 27 kwietnia 2016 r. zawarty został aneks obniżający kwotę gwarancji do wysokości 100 tys. zł.
- 2) Spółka zależna Apator Powogaz SA:
 - poręczenie kredytu zaciągniętego w ING Bank Śląski SA dla spółki zależnej Apator Telemetry sp. z o.o. do kwoty 3,5 mln zł na okres do 30.11.2022 roku.
- 3) Spółka zależna Apator Metrix SA:
 - gwarancja dla spółki zależnej George Wilson Industries Ltd (GWi) do maksymalnej kwoty 6,7 mln GBP, tj. 35,4 mln zł, na okres 3 lat tj. do 01.09.2017 roku z opcją przedłużenia na kolejne 4 lata. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy GWi a National Grid Gas Plc w ramach napraw, remontów i dostaw gazomierzy oraz regulatorów,
 - gwarancja dla BI Group PLC dotycząca spłaty pożyczki zaciągniętej przez GWi w kwocie 1,7 mln GBP tj. 9,6 mln zł na okres do 30.11.2018 roku.

11. Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej

Prowadzone postępowania (w tym dwa lub więcej postępowań) dotyczące zobowiązań lub wierzytelności spółki Apator SA lub jednostek od niej zależnych, toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące emitenta i spółek zależnych nie stanowią 10% kapitałów własnych emitenta.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

12. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

W okresie 9 miesięcy 2016 r. spółka Apator SA lub inna jednostka od niej zależna nie zawierały transakcji z podmiotami powiązаныmi, które byłyby zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

13. Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator

13.1. Kapitał zakładowy

W wyniku konwersji 30 030 akcji imiennych na akcje zwykłe na okaziciela, przeprowadzonej w dniu 29 stycznia 2016 roku, obniżeniu uległa ogólna liczba głosów z 55 788 861 do 55 698 771. Kapitał zakładowy na dzień 30 września 2016 roku wynosił 3 310 702,80 zł, składał się z 33 107 028 akcji o wartości nominalnej 0,10 zł każda i dzielił się na akcje imienne oraz akcje na okaziciela, których struktura wygląda następująco:

Akcje i głosy	Liczba akcji	Struktura akcji (%)	Liczba głosów	Struktura głosów (%)
Akcje imienne	7 530 581	22,7%	30 122 324	54,1%
Akcje na okaziciela	25 576 447	77,3%	25 576 447	45,9%
Ogółem akcje	33 107 028	100,00%	55 698 771	100,00%

Każda akcja na okaziciela daje prawo do jednego głosu, natomiast akcje imienne są akcjami uprzywilejowanymi w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do czterech głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

13.2. Skład organów zarządczych i nadzorujących podmiotu dominującego

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej Apator SA w I-III kwartałach 2016 r. oraz na dzień 30 września 2016 r. kształtował się następująco:

- Janusz Niedźwiecki - Przewodniczący RN,
- Mariusz Lewicki - Z-ca Przewodniczącego RN,
- Janusz Marzygliński - Członek RN,
- Danuta Guzowska - Członek RN,
- Kazimierz Piotrowski - Członek RN,
- Marcin Murawski - niezależny Członek RN.

Skład osobowy nie zmienił się na dzień publikacji niniejszego sprawozdania.

Obecna pięcioletnia kadencja Rady Nadzorczej upływa w dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w 2020 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Zarząd

W okresie 9 miesięcy 2016 roku nastąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu Apator SA:

- 1) w dniu 18 lutego 2016 r., Rada Nadzorcza Apator SA podjęła decyzję o powołaniu z dniem 22 lutego 2016 r. Piotra Dobrowolskiego do pełnienia funkcji Członka Zarządu,
- 2) w związku z zakończeniem kadencji Zarządu w dniu 13 czerwca 2016 r., Rada Nadzorcza Apator SA powołała na kolejną kadencję Zarząd w składzie:
 - Andrzeja Szostaka – Prezesa Zarządu,
 - Piotra Nowaka – Członka Zarządu,
 - Piotra Dobrowolskiego – Członka Zarządu.

Wobec powyższego na dzień 30 września br. oraz na dzień publikacji niniejszego raportu Zarząd Apator SA działa w niezmienionym trzyosobowym składzie powołanym w dniu 13 czerwca 2016 roku.

Poniżej zaprezentowano obszary kompetencyjne poszczególnych Członków Zarządu Apator SA.

Prezes Zarządu Dyrektor Generalny	Członek Zarządu Dyrektor Zarządzający Biznesem Automatyzacji Pracy Sieci (APS)	Członek Zarządu Dyrektor ds. Finansowych
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia grupy Apator ▪ Zarządzanie grupą Apator ▪ Obszar IR/PR/HR ▪ Pośrednio zarządzanie linią opomiarowania energii elektrycznej ▪ Nadzór nad obszarem operacyjnym Apator SA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia segmentu APS ▪ Zarządzanie segmentem APS, w tym pośrednio linią łączeniową i ICT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia finansów grupy Apator ▪ Obszar finansów Apator SA <ul style="list-style-type: none"> – księgowość – kontroling – dział skarbu ▪ Strategia IT grupy Apator ▪ Pośrednio zarządzanie obszarem IT Apator SA

Prokurenci

Po dniu bilansowym, 5 października 2016 r. Zarząd Apator S.A. udzielił prokury samoistnej Doradcy Zarządu – Panu Tomowi Ruhan'owi. Na dzień publikacji raportu funkcję prokurentów pełnią:

- Krzysztof Malec – Dyrektor ds. Operacyjnych,
- Jerzy Kuś – Dyrektor ds. Aparatury i Systemów Pomiarowych,
- Mirosław Klepacki – Dyrektor ds. Aparatury Łączeniowej,
- Tom Ruhan – Doradca Zarządu.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

13.3. Stan posiadania i zmiany w strukturze znaczących akcjonariuszy

Wskazanie akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów:

Wyszczególnienie	Stan na 29 sierpnia 2016 r.				Stan na 10 listopada 2016 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Apator Mining	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,46%	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,46%	-	-
Mariusz Lewicki	2 077 200	5 639 328	6,27%	10,13%	2 077 200	5 639 328	6,27%	10,13%	-	-
Tadeusz Sosgórnik	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,76%	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,76%	-	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,87%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,87%	-	-
Zbigniew Jaworski	1 366 895	3 649 439	4,13%	6,55%	1 366 895	3 649 439	4,13%	6,55%	-	-
Janusz Marzygliński	1 034 704	3 488 980	3,13%	6,26%	990 651	3 444 927	2,99%	6,19%	-	44 053
Podsumowanie	11 499 581	25 640 477	34,73%	46,03%	11 455 528	25 596 424	34,60%	45,96%	-	44 053

13.4. Stan posiadania i zmiany w strukturze własności akcji osób zarządzających i nadzorujących

Osoby zarządzające:

Wyszczególnienie	Stan na 29 sierpnia 2016 r.				Stan na 10 listopada 2016 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Jerzy Kuś	200	200	0,0%	0,0%	200	200	0,0%	0,0%	-	-
Krzysztof Malec	99	396	0,0%	0,0%	99	396	0,0%	0,0%	-	-
Podsumowanie	299	596	0,0%	0,0%	299	596	0,0%	0,0%	0	0

Osoby nadzorujące:

Wyszczególnienie	Stan na 29 sierpnia 2016 r.				Stan na 10 listopada 2016 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	Głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Mariusz Lewicki	2 077 200	5 639 328	6,27%	10,13%	2 077 200	5 639 328	6,27%	10,13%	-	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,87%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,87%	-	-
Janusz Marzygliński	1 034 704	3 488 980	3,13%	6,26%	990 651	3 444 927	2,99%	6,19%	-	44 053
Kazimierz Piotrowski	597 147	2 147 853	1,80%	3,86%	597 147	2 147 853	1,80%	3,86%	-	-
Janusz Niedźwiecki	400 000	1 600 000	1,21%	2,87%	400 000	1 600 000	1,21%	2,87%	-	-
Podsumowanie	5 629 330	17 259 082	17,00%	30,98%	5 562 077	17 215 029	16,87%	30,86%	-	44 053

14. Dywidenda

14.1. Wypłata dywidendy z zysku za rok 2015

W dniu 13 czerwca 2016 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zdecydowało o wypłacie dywidendy z zysku za 2015 rok w łącznej wysokości 33.107.028,00 zł, czyli 1,00 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty dywidendy uprawnione były wszystkie akcje, tj. 33.107.028 sztuk

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- 1) Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za 2015 r. w łącznej wysokości 9 932 108,40 zł, czyli 0,30 zł brutto na akcję została wypłacona w dniu 18 grudnia 2015 r., akcjonariuszom, którzy posiadali akcje w dniu 11 grudnia 2015 roku.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok 2015	Liczba akcji*	Zaliczka na poczet dywidendy na 1 akcję	Zaliczka na poczet dywidendy
Akcje imienne	7 560 611	0,30 zł	2 268 183,30 zł
Akcje na okaziciela	25 546 417	0,30 zł	7 663 925,10 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,30 zł	9 932 108,40 zł

- 2) Pozostała część dywidendy w łącznej wysokości 23 174 919,60 zł, czyli 0,70 zł brutto na akcję, została wypłacona w dniu 4 lipca 2016 roku. Prawo do tej części dywidendy uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator S.A. w dniu 20 czerwca 2016 roku.

Pozostała część dywidendy z zysku za rok 2015	Liczba akcji*	Pozostała część dywidendy na 1 akcję	Pozostała część dywidendy
Akcje imienne	7 530 581	0,70 zł	5 271 427,70 zł
Akcje na okaziciela	25 576 447	0,70 zł	17 903 512,90 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,70 zł	23 174 919,60 zł

*) zmiana pomiędzy ilością akcji imiennych i na okaziciela wynika z przeprowadzonej konwersji 30.030 akcji imiennych na okaziciela w dniu 27 stycznia 2016 r.

14.2. Deklaracja wypłaty zaliczki na poczet dywidendy za 2016 rok

W dniu 5 października br. Zarząd Apator S.A. podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2016 rok w łącznej wysokości 11 587 459,80 zł, czyli 0,35 zł brutto na jedną akcję. Prawo do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy z zysku za rok obrotowy 2016 uzyskują akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator S.A. w dniu 30 listopada 2016 roku, natomiast wypłata nastąpi w dniu 7 grudnia 2016 roku.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok 2016	Liczba akcji	Zaliczka na poczet dywidendy na 1 akcję	Zaliczka na poczet dywidendy
Akcje imienne	7 530 581	0,35 zł	2 635 703,35 zł
Akcje na okaziciela	25 576 447	0,35 zł	8 951 756,45 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,35 zł	11 587 459,80 zł

15. Podsumowanie

Zarząd Apator SA stwierdza, że wskazane w skonsolidowanym raporcie okresowym czynniki i zdarzenia wyczerpują wszystkie istotne informacje dla oceny sytuacji grupy Apator, w tym sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz oceny możliwości realizacji zobowiązań przez spółkę.

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16. Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA

16.1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Aktywa trwałe/ Fixed assets	334 476	339 873
Wartości niematerialne/ Intangible assets	8 978	8 526
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	74 316	74 847
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	1 215	1 215
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	233 863	233 733
- w jednostkach powiązanych/ in related entities	233 731	233 731
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	132	2
Udzielone pożyczki długoterminowe/ Long-term borrowings granted	-	3 000
- jednostkom powiązany/ to related entities	-	3 000
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	16 104	18 552
Aktywa obrotowe/ Current assets	101 637	70 550
Zapasy/ Inventories	42 459	30 455
Należności handlowe/ Trade receivables	50 799	30 797
- od jednostek powiązanych/ from related entities	4 447	1 105
- od pozostałych jednostek/ from other entities	46 352	29 692
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	493	794
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	2 057	48
- od jednostek powiązanych/ from related entities	1 999	-
- od pozostałych jednostek/ from other entities	58	48
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	107	322
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	107	322
Udzielone pożyczki krótkoterminowe/ Short-term borrowings granted	74	5 115
- jednostkom powiązany/ to related entities	74	5 115
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	4 419	2 409
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	1 229	610
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	436 113	410 423

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Kapitał własny/ Equity	304 100	266 960
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	304 100	266 960
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	241 545	216 301
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	(678)	(678)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	(596)	(393)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	60 518	48 419
- wynik bieżącego okresu/ result of current period	60 518	58 351
- odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)	-	(9 932)
Zobowiązania/ Liabilities	132 013	143 463
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term and liabilities and provisions	38 562	50 090
Długoterminowe kredyty i pożyczki/ Long-term loans and borrowings	32 162	43 412
- od pozostałych jednostek/ from other entities	32 162	43 412
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	717	995
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	717	995
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	5 683	5 683
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	93 451	93 373
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	55 199	61 777
- od pozostałych jednostek/ from other entities	55 199	61 777
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	25 830	13 332
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	367	445
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	25 463	12 887
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Current tax liabilities	1 047	361
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	2 498	3 491
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	4 037	10 718
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	24	-
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	4 013	10 718
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	3 416	2 506
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	1 424	1 188
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	436 113	410 423

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2016	31.12.2015
Należności warunkowe/ Contingent receivables	100	400
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	100	400
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	32 011	58 663
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	24 043	50 790
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanych/ due to guaranties and warranties granted to related entities	24 043	50 790
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	7 968	7 873
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guaranties and warranties granted	7 968	7 873
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	50 034	49 672
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	4 034	3 672
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	40 000	40 000
Cesja wierzytelności/ Assignment of receivables	-	6 000
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	76 145	108 735

Dodatkowo, w związku z zaciągniętymi zobowiązaniami z tytułu kredytów i gwarancji spółka posiada ustanowione następujące zabezpieczenia:

- Kredyt na zakup akcji Apator Elkomtech S.A.:
 - ✓ zastaw rejestrowy na 14.005 akcjach Apator Elkomtech S.A., do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 98,4 mln zł
 - ✓ zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o.
 - ✓ zastaw rejestrowy na rzeczowych aktywach trwałych Apator S.A. do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 15,64 mln zł wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
 - ✓ cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości Apator S.A. położonej w Ostaszewie jako zabezpieczenie kredytu długoterminowego
 - ✓ oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 120 mln zł
- Limit na gwarancje w Raiffeisen Bank Polska S.A.:
 - ✓ zastaw na akcjach Apator S.A. w wysokości 150% wykorzystanego limitu na gwarancje w Raiffeisen Bank, Polska S.A.; minimalna wartość zastawu 10,6 mln zł.
 - ✓ pełnomocnictwo do środków na rachunku bankowym w Raiffeisen Bank Polska S.A. prowadzonego dla Apator S.A.,

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- ✓ depozyt kaucyjny w walucie i wysokości wystawianych przez Raiffeisen Bank Polska S.A. gwarancji, w przypadku niespełnienia innych zabezpieczeń,
- ✓ oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 11,25 mln zł
- Umowa wieloproduktowa z ING Bank Śląski S.A.
 - ✓ zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 24,1 mln zł
 - ✓ zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 15,0 mln zł
 - ✓ zastaw rejestrowy na wierzytelnościach Apator S.A. przysługujących mu względem ING Bank Śląski
 - ✓ oświadczenie Apator S.A. o poddaniu się egzekucji do kwoty 180 mln zł¹.

Ponadto, Apator S.A. złożył 5 szt. weksli in blanco tytułem zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej (TU Euler Hermes S.A.).

Dodatkowo, Apator S.A. był na koniec III kwartału 2016 roku wystawcą 20 weksli in blanco zabezpieczających spłatę zobowiązań z tytułu zawartych umów leasingowych (maksymalna kwota tychże zobowiązań na dzień 30 września 2016 roku to 0,7 mln zł).

16.3. Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015	30.09.2016	30.09.2015
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	68 279	49 425	195 718	150 664
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	66 373	47 780	190 163	145 307
- jednostkom powiązanym/ to related entities	5 750	6 044	21 625	18 859
- pozostałym jednostkom/ to other entities	60 623	41 736	168 538	126 448
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	1 906	1 645	5 555	5 357
- jednostkom powiązanym/ to related entities	123	159	214	800
- pozostałym jednostkom/ to other entities	1 783	1 486	5 341	4 557
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	(51 087)	(35 378)	(142 029)	(110 500)
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(49 386)	(33 809)	(137 315)	(105 938)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	(4 701)	(4 043)	(14 383)	(11 642)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(44 685)	(29 766)	(122 932)	(94 296)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(1 701)	(1 569)	(4 714)	(4 562)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	(109)	(129)	(186)	(706)
- pozostałym jednostkom/ to other entities	(1 592)	(1 440)	(4 528)	(3 856)
Zysk brutto ze sprzedaży/ Gross profit on sales	17 192	14 047	53 689	40 164
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(2 793)	(2 060)	(7 604)	(7 175)

¹ Oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 180 mln zł dotyczy wszystkich spółek z Grupy

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015	30.09.2016	30.09.2015
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(7 246)	(5 693)	(23 651)	(20 228)
Zysk ze sprzedaży/ Profit on sales	7 153	6 294	22 434	12 761
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym/ Other operating revenues (costs), including:	23	(118)	(1 275)	(498)
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	1	1	59	70
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(94)	(111)	(575)	(281)
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	116	(8)	(759)	(287)
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	7 176	6 176	21 159	12 263
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	1 243	(635)	43 262	47 548
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	1 315	-	44 752	50 381
- od jednostek powiązanych/ from related entities	1 315	-	44 752	50 381
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(498)	(595)	(1 450)	(1 973)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	-	(18)	(2)	(30)
Wynik z tytułu udziałów i akcji/ Result on shares	-	-	-	53
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	119	64	(52)	(495)
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	324	160	38	539
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	1	2	1	2
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(18)	(248)	(25)	(929)
Zysk przed opodatkowaniem/ Profit before tax	8 419	5 541	64 421	59 811
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(337)	(217)	(1 407)	(713)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	(1 065)	(890)	(2 496)	(1 219)
Zysk netto/ Net profit	7 017	4 434	60 518	57 879
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	(194)	(589)	(203)	(243)
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego/ Items that can be reclassified in the future:				
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	(194)	(589)	(203)	(243)
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	6 823	3 845	60 315	57 636

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.07.2016	01.07.2015	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015	30.09.2016	30.09.2015
Zysk (strata) z działalności operacyjnej/ Profit (loss) on operating activity	7 176	6 176	21 159	12 263
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	3 028	2 812	9 059	8 389
EBITDA	10 204	8 988	30 218	20 652

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2016/ Balance as at 01.01.2016	3 311	216 301	(678)	(393)	48 419	266 960
Korekty bilansu otwarcia/ Adjustments to the opening balance	-	-	-	-	-	-
Zmiany zasad rachunkowości/ Adjustments to the rules of accounting	-	-	-	-	-	-
Saldo po zmianach/ Balance after changes made	3 311	216 301	(678)	(393)	48 419	266 960
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Changes in equity since 01.01.2016 till 30.09.2016						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Net profit since 01.01.2016 till 30.09.2016	-	-	-	-	60 518	60 518
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	25 244	-	-	(25 244)	-
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:						
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(203)	-	(203)

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of assessments of	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Comprehensive income since 01.01.2016 till 30.09.2016		25 244	-	(203)	35 274	60 315
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(33 107)	(33 107)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	9 932	9 932
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2016 do 30.09.2016/ Total transactions with shareholders since 01.01.2016 till 30.09.2016	-	-	-	-	(23 175)	(23 175)
Saldo na dzień 30.09.2016/ Balance as at 30.09.2016	3 311	241 545	(678)	(596)	60 518	304 100

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2015/ Balance as at 01.01.2015	3 311	193 789	(391)	(113)	39 066	235 662
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Changes in equity since 01.01.2015 till 30.09.2015						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Net profit since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	-	-	-	57 879	57 879
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	22 512	-	-	(22 512)	-
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(243)	-	(243)
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2015 do 30.09.2015/ Comprehensive income since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	22 512	-	(243)	35 367	57 636
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(26 486)	(26 486)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	9 932	9 932
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2015 do 30.09.2015/ Total transactions with shareholders since 01.01.2015 till 30.09.2015	-	-	-	-	(16 554)	(16 554)
Saldo na dzień 30.09.2015/ Balance as at 30.09.2015	3 311	216 301	(391)	(356)	57 879	276 744

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.5. Rachunek przepływów pieniężnych jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period		
	01.01.2016	01.01.2015	
	30.09.2016	30.09.2015	
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow from operating activity			
Zysk przed opodatkowaniem (działalność kontynuowana)/ Profit before tax (continued operation)	64 421	59 811	
Korekty/ Adjustments	(34 009)	(39 592)	
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	1 712	1 143	
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	7 347	7 246	
(Zysk) na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości nie-materialnych/ (Profit) on sales of tangible fixed assets and intangibles	(59)	(78)	
(Zysk) na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ (Profit) on sales of financial assets available for sales	-	(53)	
Straty z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ Losses from the change of fair value of derivatives	55	51	
Koszty odsetek/ Cost of interest	1 691	2 138	
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(124)	(66)	
Przychody z tytułu dywidend/ Dividends received	(44 752)	(50 381)	
Inne korekty/ Other adjustments	121	408	
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	30 412	20 219	
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(12 004)	(13 416)	
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	(19 711)	(683)	
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	7 338	5 645	
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	1 146	(449)	
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(619)	(556)	
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	6 562	10 760	
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(721)	(766)	
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash from operating activity	5 841	9 994	
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow from investing activity			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(2 371)	(3 248)	
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(7 568)	(3 740)	
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	60	91	
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ Inflows from the	-	1 593	
Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015
sales of financial assets available for sales		
Pożyczki udzielone/ Borrowings granted	(2 900)	(3 000)
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych/ Inflows from repayment of borrowings granted	11 000	2 000
Otrzymane odsetki/ Interest received	66	61
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	42 753	50 381
Inne (wydatki)/ Other (outflows)	(1 346)	(293)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash from investing activity	39 694	43 845
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow from financing activity		
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	3 000	-
Spłaty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(20 789)	(36 580)
Odsetki/ Interest	(1 703)	(2 115)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(23 175)	(16 554)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(638)	(868)
Inne (wydatki)/ Other (outflows)	(220)	(931)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash from financing activity	(43 525)	(57 048)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	2 010	(3 209)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	2 409	3 716
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	4 419	507

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.6. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / *Deferred income tax assets and Income tax reserve*

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odroczony podatek dochodowy w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2016/ Deferred income tax since 01.01.2016 till 30.09.2016				
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	20 130	(2 186)	(3)	17 941
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	1 192	-	-	1 192
Rezerwa na premie/ Provisions for bonuses	38	(38)	-	-
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	-	272	-	272
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	172	30	-	202
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	78	167	-	245
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance fees unpaid	275	274	-	549
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	141	63	-	204
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	166	58	-	224
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	65	44	10	119
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	31	(2)	(13)	16
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	268	-	-	268
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 614	(3 011)	-	14 603
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	90	(43)	-	47
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	1 578	309	(50)	1 837
Wycena do wartości godziwej- nieruchomości/ Valuation at fair value - property	20	-	-	20
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	61	34	(52)	43

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	2	(2)	2	2
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	1 237	253	-	1 490
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	-	238
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	20	24	-	44
Razem/ Total	X	(2 495)	47	X
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	18 552	X	X	16 104

Efektywna stopa podatkowa / Effective tax rate

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2016	01.01.2015
	30.09.2016	30.09.2015
Zysk brutto/ Profit (loss) before tax	64 421	59 811
Zastosowana stawka podatkowa/ Tax rate	19,00%	19,00%
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki/ Income tax calculated according to binding tax rate	12 240	11 364
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	(8 677)	(9 745)
- w tym od dywidendy od jednostek powiązanych/ including dividend from related entities	(8 503)	(9 572)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	366	325
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	(27)	(13)
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	3 903	1 932
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	6,06%	3,23%

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	1 522	(1)	1 521
Zapasy/ Inventories	742	249	991
Należności/ Receivables	957	300	1 257
Razem/ Total	3 221	548	3 769

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	REZERWY, ZOBOWIĄZANIA / PROVISIONS, LIABILITIES			POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS		RAZEM/ TOTAL
WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuariusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARANCJE/ Warranties	INNE/ Others	
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period	6 276	502	1 411	906	282	9 377
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period	-	2 837	-	155	81	3 073
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot/ Provisions reversed during the period	-	-	(191)	-	-	(191)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period	-	(1 736)	-	-	-	(1 736)
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:	6 276	1 603	1 220	1 061	363	10 523
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions	5 683	-	-	-	-	5 683
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions	593	1 603	1 220	1 061	363	4 840

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2016 – 30.09.2016	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		